

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Právní, účetní a daňové aspekty živnostenského podnikání
Legal, Accounting and Tax Aspects of Entrepreneurship

Student: Bc. Adriana Drastíková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Krajňák, Ph.D.

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Adriana Drastíková**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202T049 Účetnictví a daně**
Téma: **Právní, účetní a daňové aspekty živnostenského podnikání**
Legal, Accounting and Tax Aspects of Entrepreneurship
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Právní a účetní legislativa ovlivňují živnostenské podnikání
 3. Daňové a sociální odvody osob samostatně výdělečně činných
 4. Praktická aplikace a vyhodnocení u konkrétní osoby samostatně výdělečně činné
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence. Teorie a praxe*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 128 s. ISBN 978-80-7552-239-9.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2016*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 432 s. ISBN 978-80-7554-001-0.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Daňová a sociální optimalizace ve vztahu k nezaměstnanosti v České republice*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. 180 s. ISBN 978-80-248-2938-8.

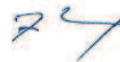
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Michal Krajňák, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016
Datum odevzdání: 21.04.2017

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 – 12 mi byly dány k dispozici a zároveň jsem Přílohy 4 – 12 vyplnila samostatně.“

V Ostravě dne: 20.4.2017

podpis

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Právní a účetní aspekty živnostenského podnikání.....	7
2.1	Právní aspekty založení živnostenského podnikání	7
2.1.1	Živnost, subjekty oprávněné provozovat živnost, všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti	7
2.1.2	Rozdělení živnosti a živnostenské oprávnění	10
2.1.3	Odpovědný zástupce a pojem provozovna	11
2.1.4	Překážky provozování činnosti a podmínky pokračování živnosti po smrti živnostníka	13
2.1.5	Povinnosti podnikatele podle Živnostenského zákona.....	14
2.1.6	Zánik živnostenského oprávnění.....	15
2.2	Účetní aspekty založení živnostenského podnikání	17
2.2.1	Jednoduché účetnictví.....	18
2.2.2	Základní pojmy v účetnictví.....	19
2.2.3	Účetní principy	20
2.2.4	Povinnosti účetních jednotek	21
2.2.5	Směrná účtová osnova a účtový rozvrh	23
2.2.6	Účetní závěrka	24
3	Daňové a sociální odvody osob samostatně výdělečně činných.....	26
3.1	Daň z příjmů OSVČ.....	26
3.2	Odvody na sociální pojištění	36
3.3	Porovnání OSVČ a zaměstnance	40
3.4	Silniční daň.....	43
3.5	Daň z přidané hodnoty	45
4	Praktická aplikace a vyhodnocení u konkrétní OSVČ	50
4.1	Základní informace o firmě.....	50
4.2	Stanovení záloh pro rok 2015	51
4.3	Silniční daň.....	52
4.4	Vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti	53

4.5	Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele.....	54
4.6	Daň z přidané hodnoty	54
4.7	Daň z příjmů fyzických osob za rok 2015.....	58
4.8	Výpočet odpisu pro rok 2015.....	59
4.9	Drobný majetek	59
4.10	Zásoby ke konci roku 2015	60
4.11	Vedení daňové evidence.....	61
4.12	Vzájemný zápočet dluhů a pohledávek.....	63
4.13	Stanovení záloh pro rok 2016	64
4.14	Analýza vah kritérií u volby podnikání na živnostenský list	65
5	Závěr.....	68
	Seznam použité literatury	70
	Seznam zkratk.....	72
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Právo každé osoby podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, stejně jako právo vlastnit majetek, je zakotveno již v článku 26 Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. Je proto na svobodné vůli každého z nás, zda se rozhodneme podnikat, či být zaměstnán. Obě tato rozhodnutí mají samozřejmě své kladné a stinné stránky, jež musí zhodnotit každý individuálně.

Na každém z nás je také vybrat si jezdů z právních forem podnikání. Na výběr je podnikání fyzických nebo právnických osob, z nichž obě možnosti skrývají několik dalších variant, ze kterých můžete vybírat. O podnikání fyzických osob zde bude napsáno spoustu, ale je důležité mít v podvědomí také pět druhů korporací - s.r.o., a.s., v.o.s., k.s. a družstvo. Každá z těchto forem má mnoho požadavků na založení a další specifické charakteristiky.

Počátky podnikání na našem území datujeme již k 10. století, kdy se lidé hromadně začínají stěhovat z vesnic do měst, a velký význam se klade na řemeslné podnikání. Zlom nastal v roce 1860, kdy vydal císař živnostenský řád. Tím legalizoval svobodné podnikání a hospodářskou politiku. Tento řád prošel velkou řadou novelizací a úprav, ale platil dokonce i v nově vzniklém Československu po roce 1918. Zrušen byl teprve roku 1965, kdy došlo k dočasnému konci samotného živnostenského podnikání. Rozmach poté přišel v 19. století. Od roku 1948 potkaly soukromé podnikání v České republice temné časy, které opět vedly k dočasnému konci. Karta se obrátila v roce 1989, tehdy došlo ke znovuootevření trhu.

V současnosti mají na našem trhu zásadní postavení drobné a střední podniky. Ty se značně podílí na zaměstnanosti a investicích v naší zemi. I přes velkou konkurenci počet podnikajících osob stále roste. Počet přihlášených živnostníků se pohybuje nad číslem 2 milionů registrací. Největší podíl tvoří samozřejmě hlavní město Praha a následuje kraj Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský.

Cílem této diplomové práce je analyzovat právní, účetní a daňové aspekty živnostenského podnikání a poté provést praktickou aplikaci a vyhodnotit výsledky u konkrétní OSVČ.

Diplomová práce je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole, zabývající se právními a účetními aspekty živnostenského podnikání, je vymezen pojem

živnostenské podnikání, oprávnění a souvislosti s tím spojené. Dále také koncept účetnictví a základní povinnosti vyplývající pro účetní jednotku. V druhé kapitole se autorka zabývá daňovými a sociálními odvody OSVČ. Jde konkrétně o daň z příjmů fyzických osob, DPH a silniční daň, jež jsou nejčastěji placenými daněmi podnikatelů. U sociálních odvodů mluvíme o zdravotním a sociálním pojištění. Práce se také zabývá komparací příjmů osob samostatně výdělečně činných a zaměstnanců a jisté výhody a nevýhody obou těchto skupin. V poslední části diplomové práce je modelována reálná situace konkrétní OSVČ, kde pomocí účetních podkladů z roku 2015 jsou spočteny veškeré daňové a sociální odvody za tento rok. Jedná se tedy o zálohy na daň z příjmů, zdravotní a sociální pojištění, DPH za 4. čtvrtletí, silniční daň na automobil a závěsný vozík, odpisy, evidence drobného majetku, daň z příjmů, vedení daňové evidence, započtení vzájemných závazků a pohledávek apod. V neposlední řadě je provedena analýza vah kritérií u volby podnikání na živnostenský list. Což znamená, že tato konkrétní OSVČ zvolila 10 kritérií a stanovila váhu každého kritéria, které ji přiměly podnikat na živnostenský list místo založení obchodní korporace a autorka pomocí Saatyho metody tyto kritéria vyhodnotila. Součástí diplomové práce je také 12 příloh, kde jsou výsledky výpočtů zaznamenány do daňových formulářů a ostatních tiskopisů, jež se odevzdávají na příslušný úřad. V diplomové práci jsou použity metody analýzy, deskripce, komparace a vybraná metoda vícekritériálního hodnocení.

2 Právní a účetní aspekty živnostenského podnikání

V České republice je možné podnikat buď jako fyzická osoba - živnostník nebo prostřednictvím právnických osob a obchodních společností. Živnostenské podnikání je upraveno především zákonem č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, právnické osoby a obchodní společnosti řeší poměrně nový zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

Kromě živnostenského zákona by podnikatel měl určitě znát ještě alespoň zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.

Právě z těchto dvou zákonů bude vycházet druhá kapitola diplomové práce, kde se autorka pokusí upozornit na nejdůležitější a nejčastější otázky z této problematiky, které jsou klíčové pro správný průběh podnikání.

2.1 Právní aspekty založení živnostenského podnikání

Každý podnikatel, ať se jedná o fyzickou osobu, nebo obchodní korporaci, chce-li vykonávat ziskovou činnost, tedy podnikat, musí získat určité oprávnění. A právě úpravou živnostenského oprávnění, jeho definicí, vznikem, změnou či zánikem se zabývá první část této kapitoly. Problematika živnostenského podnikání je upravena zdánlivě jednoduše, ale i v tomto zákonu je mnoho teoretických otázek, ale také praktických problémů.

2.1.1 Živnost, subjekty oprávněné provozovat živnost, všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti

Podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání je *živnost „soustavná činnost provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem“*. Všechny znaky podnikání musí být splněny společně a nesmí jít o činnost, která je zákonem zakázána. Živností je činnost, která má stejné znaky jako podnikatelská činnosti uvedená obecně v zákonu o obchodních korporacích. Jediným rozdílem je podnikání na základě živnostenské oprávnění a za podmínek uvedených v Živnostenském zákoně. Řada specifických činností je však z působnosti zákona přímo vyloučena. V podstatě tyto činnosti můžeme rozdělit do tří základních skupin. Podle Horzinková

(2010, s. 19) jsou prvním okruhem: „činnosti vyhrazené zvláštními zákony státu nebo činnosti související s výkrm hromadné správy autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a činnosti realizované podle zákona o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a provádění archeologických výzkumů“. Druhou skupinou jsou profesní činnosti vybraných fyzických osob v rozsahu zvláštních zákonů, jako je například práce lékařů, zubních lékařů, farmaceutů, veterinárních lékařů, advokátů, notářů, znalců a tlumočnicků, auditorů a jiných. Poslední okruh tvoří specifické činnosti upravené zvláštními zákony. Do této kategorie patří například činnost bank a různé platební služby, hornická činnost, výroba elektřiny a plynu, mořský rybolov, atd. Konkrétní výčet upravuje § 3 Živnostenského zákona.

Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem. Tato osoba se nazývá podnikatelem. Zahraniční osoby, tedy fyzické osoby, které nemají v České republice bydliště, či právnické osoby bez sídla na našem území, může na území našeho státu provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká osoba, která zde má trvalé bydliště či sídlo.¹

Všechny fyzické osoby musí dodržovat všeobecné podmínky provozování živnosti. Zároveň by tyto všeobecné podmínky měly být splňovány po celou dobu provozování živnosti. Jedná se o plnou svéprávnost a bezúhonnost. Plná **svéprávnost** znamená dovršení věku 18 let a na živnostenském úřadě se ověřuje rodným číslem, dokladem či vyhledáním v evidenci obyvatel. Svěprávnost lze nahradit souhlasem zákonného zástupce nezletilé osoby a to pouze se souhlasem soudu. Za **bezúhonnou** se zde považuje osoba, která nebyla odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně v souvislosti s podnikáním nebo nespáchala trestný čin, pro který jí byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody nejméně jednoho roku. Tuto skutečnost musí doložit výpisem z evidence Rejstříku trestů. Výpis nesmí být starší 3 měsíců. Jedná se o zajištění určité morální a občanské kvality, která zajistí důvěru mezi obchodními partnery a zákazníky. Krom všeobecných podmínek jsou pro živnostníky závazné tzv. zvláštní podmínky provozování živnosti. Paragraf 7 definuje za zvláštní podmínku odbornou nebo jinou způsobilost. Tato způsobilost je zapotřebí

¹ Horzinková (2010)

u většiny typů živností (konkrétněji v další podkapitole). Nejčastěji je zapotřebí prokázání praxe v oboru nebo dokladu o vzdělání.²

Nyní blíže ke znakům charakterizujícím živnostenské podnikání. **Soustavností** se myslí skutečnost, že se nejedná o živnost jednorázovou či nahodilou, mělo by jít o činnost stálou, trvalou a opakující se. Tedy vykonávaná s vidinou, že se bude vykonávat i nadále. Za překážku se však nepovažuje živnost provozována sezónně nebo v určitých intervalech. Soustavnost je nutné posuzovat konkrétně a podle okolností, v praxi však není příliš problematická. Prvek **samostatnosti** je splněn tím, že subjekt není nikým řízen a sám si o všem rozhoduje. Mluvíme například o době a místě výkonu, o organizaci práce, finančním chodu podnikatelské aktivity apod. Tento fakt odlišuje živnosti od závislé práce, kde se projevuje vztah nadřazenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, tedy klasický pracovněprávní vztah. Podnikatel na trh nevstupuje anonymně. Provozováním činnosti **pod vlastním jménem** se myslí vystupování pod obchodním jménem firmy nebo svým vlastním jménem a příjmením. Ke jménu si může zvolit vhodný dodatek či další označení, například „Jan Novák a syn“. Dodatek ale nesmí působit klamavě a jeho používání musí být v souladu s dobrými mravy hospodářské soutěže. Některé osoby podnikající podle živnostenského zákona mohou být zapsány do obchodního rejstříku. Jedná se například o obchodní společnosti a družstva, dále fyzické osoby, které o zápis požádají, nebo fyzické osoby dosahující výnosů či příjmů snížených o DPH za dvě po sobě jdoucí účetní období v průměru 120 milionů korun českých. Nutno dodat, že je třeba uvádět obchodní firmu v její přesné podobě, nelze vynechat dodatek, zkracovat ji apod. Jednalo by se o neexistující subjekt a tato změna by vedla k absolutní neplatnosti právních úkonů. Stejně podmínky platí i u obchodní firmy fyzické osoby. Kritérium **vlastní odpovědnost** je odvozeno od znaku samostatnosti. Jinak lze také nazvat provozování živnosti na vlastní účet. Opět zde odlišuje podnikání od závislé činnosti, kde zaměstnanec nese riziko pouze zprostředkovaně. Podnikatel odpovídá za závazky nebo porušení povinnosti sám a celým svým majetkem, tedy i majetkem, který jí neslouží k podnikání a nelze toto riziko přenést na jinou osobu. Právnícké osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění bude za své závazky odpovídat celým základním jměním. Navíc podle zákona o obchodních korporacích ručí ještě za závazky společnosti i společníci, a to v různé míře. Štěpánová (2007, s.

² Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání

9) dodává, že: „ u veřejné obchodní společnosti ručí všichni společníci celým svým majetkem, u komanditní společnosti ručí komanditisté do výše svého nesplaceného vkladu a komplementáři celým svým majetkem, u společnosti s ručením omezeným ručí společníci do výše součtu všech nesplacených vkladů jednotlivých společníků, a nakonec u akciové společnosti neručí společníci vůbec.“ Aby se jednalo o živnostenské podnikání, musí být činnost provozována **za účelem zisku**, tedy dosáhnout jakéhosi pozitivního hospodářského výsledku. Ve finále není vůbec důležité, zda zisku bylo skutečně dosaženo, důležitý je pouze předpoklad. Tento prvek vylučuje činnost dobročinnou či charitativní. Zisk nemusí být pouze v peněžních jednotkách, musí však být penězi vyjádřitelný. Lze tedy získat zisk v podobě protislužeb nebo naturálních plnění.³

2.1.2 Rozdělení živnosti a živnostenské oprávnění

Rozlišování jednotlivých skupin a podskupin živností nemá význam pouze teoretický, ale má dopad také do praxe. Vyznačuje totiž odlišnost podmínek pro získání příslušného oprávnění. Živnosti jsou rozděleny do dvou základních skupin, přičemž druhá skupina je dále rozdělena takto:

- a) živnosti koncesované,
- b) živnosti ohlašovací,
 - řemeslné,
 - vázané,
 - volné.

Toto třídění živností je nejznámější a navíc upravené zákonem, avšak možné je i další členění. Jedná se například o dělení živností na výrobní, obchodní a poskytující služby. Kritériem je zde předmět podnikání napříč kategoriemi živností ohlašovacích a koncesovaných. **Koncesované živnosti** je možno provozovat na základě udělení státního povolení, nazývaného koncese. Pro získání koncese je nutné doložit odbornou způsobilost a někdy dokonce splnit i případné další podmínky. Lze říct, že se jedná o nejsložitější formu získání živnostenského oprávnění. Na rozdíl od druhé skupiny živností je zde potřeba získat souhlas státního orgánu. Jedná se například o tyto obory: provozování cestovních kanceláří, ochrana

³ Štěpánová (2007)

majetku a osob, provádění veřejných dražeb, krematorií či pohřebních služeb, služby soukromých detektivů a další. **Ohlašovací živnosti řemeslné** upravuje příloha č. 1 zákona o živnostenském podnikání. Opět je zde zapotřebí doložení vzdělání, praxe apod. Na rozdíl od živností koncesovaných nejsou regulované státem a nevyžaduje se povolení ze strany veřejné správy. Jedná se například o holičství a kadeřnictví, kamnářství, hodinářství, topenářství, řeznictví a uzenářství, zámečnictví atd. U **ohlašovací živnosti vázané** lze obecně říct, že zde platí to, co u živnosti řemeslných. Opět je zde zapotřebí prokázat odbornou způsobilost, která je stanovena přílohou č. 2 daného zákona. Pro provozování **ohlašovací živnosti volné** musí být splněny pouze všeobecné podmínky. Žádná odborná způsobilost se nemusí dokládat ani splňovat. Tuto problematiku upravuje příloha č. 4 daného zákona, kde je výčet oborů, náležející do této podskupiny.⁴

Jak již bylo zmíněno v podkapitole 2.2, chce-li podnikatel provozovat živnost v souladu s právním řádem, je zapotřebí získat **živnostenské oprávnění**, jehož dokladem je živnostenský list, koncesní listina nebo osvědčení, které může zde zmíněné doklady nahradit. Při provozování živnostenského podnikání bez tohoto oprávnění jde o neoprávněnou činnost. Průkaz může být vydán jen na živnosti specifikované ve zmíněných přílohách, nebo v prováděcích předpisech.⁵ Živnostenské oprávnění vzniká právnickým osobám zápisem do obchodního rejstříku, fyzickým a právnickým osobám nezapisující se do obchodního rejstříku:

- živnosti ohlašovací: dnem ohlášení živnosti,
- živnosti koncesované: nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese.

V současné době místo živnostenského listu dostaneme pouze výpis z živnostenského rejstříku. Podnikatel se do doby vydání tohoto oprávnění prokazuje stejnopisem ohlášení. Živnostenské oprávnění nemůže být přeneseno na jinou osobu.⁶

2.1.3 Odpovědný zástupce a pojem provozovna

Je běžné, že živnostníci provozují své podnikání prostřednictvím **odpovědného zástupce**. Odpovědný zástupce může být pouze fyzická osoba, kterou podnikatel

⁴ Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání

⁵ Horzinková (2010)

⁶ Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání

ustanovil. Tato osoba odpovídá za řádný provoz živnosti a dodržování předpisů a k podnikateli musí být zavázaná ve smluvním vztahu, nejčastěji pracovněprávním. Stejně jako živnostník musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. Důležité je zmínit, že zvolí-li si podnikatel svého odpovědného zástupce, není sám zproštěn povinnosti své činnosti. Žádná fyzická osoba nesmí vykonávat funkci odpovědného zástupce pro více než čtyři podnikatele. Není vyloučeno, aby odpovědný zástupce byl sám podnikatelem podle živnostenského zákona. Odpovědný zástupce je do funkce ustanovován tzv. povinně a nepovinně. To znamená, kdy to zákon vyžaduje a kdy ne. Nejčastěji a podle zákona si jej živnostník volí v případě, nemá-li potřebné vzdělání, praxi nebo odborné zkoušky. U živností ohlašovacích volných se osoba odpovědného zástupce neustanovuje, neboť tento druh živností odbornou ani jinou zvláštní způsobilost nevyžaduje. Druhým případem je podnikání právnické osoby, kdy je odpovědným zástupcem vždy člen statutárního orgánu, popřípadě jiná osoba, nelze-li tuto funkci obsadit těmito členy.⁷

Provozovna je prostor, v němž je uskutečňována určitá podnikatelská činnost. Například prodejna, kancelář, dílna, ordinace, stánek, automat, mobilní provozovna apod. Automat souží k prodeji nebo poskytování služeb, mobilní provozovna je přemístitelná a na jednom místě je umístěna maximálně tři měsíce. Provozovna je tedy místo, které je ústřední a hlavní, kde je administrativní zázemí, jsou zde přijímány zakázky, uchováno účetnictví apod. Počet provozoven není omezený, avšak podnikatel musí mít právní důvod pro jejich užívání. Pro každou provozovnu musíme ustanovit osobu odpovědnou za její činnost, toto tvrzení neplatí pro automaty. Podnikatel je povinen zahájení a ukončení podnikání v provozovně oznámit živnostenskému úřadu. V oznámení podnikatel uvede základní údaje o své osobě a firmě. Živnostenský úřad, který obdrží toto oznámení, přidělí provozovně identifikační číslo provozovny. Provozovna musí být zvenčí viditelně a trvale označena údaji o obchodní firmě, jménu a příjmení podnikatele, identifikačním čísle a mobilní provozovna navíc dále označena údajem o sídle nebo adrese. Provozovna určená pro prodej zboží či poskytování služeb musí být dále označena jménem a příjmením odpovědné osoby (s výjimkou automatů) a prodejní nebo provozní dobou určenou pro kontakt se zákazníky (neplatí pro mobilní provozovny a automaty). Ubytovací zařízení nesmí opomenout kategorii a třídu. Podnikatel je povinen zajistit,

⁷ Štěpánová (2007)

aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti.⁸ Živnostenský zákon určuje mnoho předpisů, dle kterých se musí podnikatelé řídit, jedná se například o stavební zákon, různé hygienické předpisy, požární předpisy, a jiné. V provozovně pro prodej zboží nebo poskytování služeb musí být po dobu otvírací doby prodejny přítomna osoba znalá českého nebo slovenského jazyka.⁹

2.1.4 Překážky provozování činnosti a podmínky pokračování živnosti po smrti živnostníka

Zákon stanovuje 3 překážky, které mohou nastat před nabytím živnostenského oprávnění nebo během provozování živnosti. První překážka spočívá v **prohlášení konkurzu**. Fyzická nebo právnická osoba nemůže provozovat živnost, pokud byl na její majetek prohlášen konkurz a bylo soudem ve smyslu zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) rozhodnuto, že provozování živnosti musí být ukončeno. Konkurz na majetek prohlašuje místně příslušný krajský soud formou usnesení. Dojde-li k zamítnutí insolventního návrhu z důvodu, že majetek podnikatele – dlužníka nebude postačovat k úhradě insolvenčního řízení, nemůže podnikatel provozovat živnost po dobu 3 let od nabytí právní moci. Stejná hranice platí také pro situaci, kdy se prokáže, že dlužníkův majetek, je zcela nedostačující pro uspokojení věřitelů. Systém konkurzního řízení probíhá tak, aby byli věřitelé, z majetkových poměrů dlužníka, poměrně uspokojeni. Druhou překážkou je dále **zákaz činnosti**, rozhodnutý v trestním nebo správním řízení, a to po dobu, kdy tento zákaz trvá. Tato překážka nelze být živnostenským úřadem prominuta. Zákaz se vztahuje na obor, pro který byl zákaz vysloven a dále pro obory příbuzné. Znamená to tedy, že podnikatel může pokračovat v podnikání v oborech, které s výslovným zákazem nesouvisejí. Třetí a současně poslední překážka se týká podnikatele, kterému bylo **zrušeno živnostenské oprávnění** z důvodu, že vážným způsobem porušoval povinnosti o udělení koncese. Podnikatel má možnost ohlásit novou živnost, nebo zažádat o udělení koncese v oboru nebo příbuzném oboru až po 3 letech, zatímco v jiném oboru po uplynutí jednoho roku od nabytí právní moci o zrušení živnostenského oprávnění.¹⁰

⁸ Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání

⁹ Štěpánová (2007)

¹⁰ Horzinková (2010)

Živnostenské oprávnění je zásadně spojeno s osobou živnostníka, ale zákon stanovuje podmínky v pokračování a provozování živnosti po úmrtí fyzické osoby a umožňuje tak plynule a bez přerušení podnikat vymezenému okruhu lidí. Okruh osob je dán taxativně živnostenským zákonem v § 13. Jedná se o tyto subjekty:

- správce pozůstalosti,
- dědicové ze závěti a pozůstalý manžel nebo partner, i když není dědicem, je-li spoluvlastníkem majetku používaného k provozování živnosti,
- insolvenční správce ustanovený soudem,
- likvidační správce
- pozůstalý manžel nebo partner splňující podmínku uvedenou v druhém bodě, pokud v živnosti nepokračují dědicové,
- svěřenský správce.

Pokud tyto uvedené osoby (neplatí pro insolvenčního, likvidačního a svěřenského správce) hodlají pokračovat v provozování živnosti, mají možnost podnikat na základě živnostenského podnikání zemřelé osoby po dobu dědického řízení. Tuto skutečnost musí ovšem oznámit příslušnému živnostenskému úřadu v zákonné lhůtě 3 měsíců ode dne smrti podnikatele. V opačném případě, tedy osoba se rozhodla nadále nepokračovat v provozování živnosti, oznámí tuto skutečnost živnostenskému úřadu a dnem doručení oznámení oprávnění zanikne. Správce pozůstalosti jmenovaný soudem insolvenční, likvidační nebo svěřenský správce je povinen oznámit tuto skutečnost ve lhůtě 1 měsíce ode dne smrti. Po skončení řízení musí jmenované osoby doložit doklady o splňování podmínek k provozování živnosti, jinak jsou povinny vybrat vhodného odpovědného zástupce. Na základě jejich oznámení provede živnostenský zákon zápis těchto osob do živnostenského rejstříku a vydá jim výpis na dobu 6 měsíců. V průběhu této doby musí získat vlastní oznámení, jinak po uplynutí této lhůty nemohou nadále živnost provozovat.¹¹

2.1.5 Povinnosti podnikatele podle Živnostenského zákona

Obecně lze říci, že podnikatel je povinen při provozování živnosti dodržovat povinnosti vyplývající z Živnostenského zákona a zvláštních právních předpisů. O

¹¹ Horzinková (2010)

některých povinnostech pojednávali předchozí podkapitoly, proto nyní už jen stručně.

- Podnikatel je povinen viditelně označit své místo podnikání, liší-li se od bydliště,
- v prodejní nebo provozní době se na provozovně musí vyskytovat osoba mluvící českým nebo slovenským jazykem,
- podnikatel zodpovídá za své zaměstnance,
- podnikatel i odpovědné osoby jsou povinni prokázat svou totožnost pracovníkům živnostenského úřadu,
- prokázat kontrolnímu orgánu na jeho žádost a ve stanovené lhůtě způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb,
- informovat živnostenský úřad o přerušení provozování živnosti a poté o tom, chce-li přerušení předčasně zrušit,
- podnikatel je dále povinen vydat zákazníkovi na žádost doklady o prodeji zboží a poskytování služeb,
- doložit živnostenskému úřadu na žádost doklady, které prokazují provozování živnosti. Důvodem je ověření skutečnosti, že podnikatel neprovozuje podnikání více než 4 roky. Po uplynutí této doby totiž může živnostenský úřad zrušit živnostenské oprávnění podnikatele,
- dodržovat zvláštní právní předpisy, připravuje-li podnikatel mládež na povolání,
- podnikatel je povinen nejpozději ke dni ukončení činnosti v provozovně oznámit živnostenskému úřadu, na jaké adrese je možno vypořádat jeho případné závazky. Podnikatel je dále povinen ohlásit i každou změnu výše uvedené adresy po dobu 4 let od ukončení činnosti v provozovně.¹²

2.1.6 Zánik živnostenského oprávnění

Zánik živnostenského oprávnění může být dán buď to ze zákona, nebo rozhodnutím živnostenského úřadu. Jak již bylo zmíněno dříve, živnostenské oprávnění je vždy spjato s konkrétním podnikatelem a nedá se přenést na jinou

¹² Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání

osobu. Jedinou výjimkou u **smrti fyzických osob** je období dědického řízení a dokonce i období po tomto řízení. Při **zániku právnických osob** je situace poněkud složitější. Existuje ale také jedna varianta, kdy se dá původní živnostenské oprávnění dále využívat. Jedná se o situaci, kdy nový subjekt přemění obchodní společnost nebo družstvo na jinou formu. I zde jde o dobu nezbytně nutnou, tedy než získá vlastní živnostenské oprávnění. Třetím příkladem je **uplynutí doby**. Je totiž možné vydat živnostenský list nebo koncesní listinu na žádost podnikatele na dobu určitou. Živnostník si ale může přes uplynutím doby zažádat o jeho prodloužení v případě, že dodá potřebné doklady. Zahraniční osoba například doloží potvrzení o povolení k pobytu na území ČR. Zánik ze zákona přichází v úvahu ještě v sledujících případech. Mluvíme například o výmazu zahraniční osoby z obchodního rejstříku, nebo změnil-li se druh živnosti a posledním příkladem je situace, kdy živnostenské oprávnění musí zaniknout z důvodu, že předmětná živnost se stala činností ze zákona vyloučenou. Druhou možností, kdy může zaniknout živnostenské oprávnění je na základě živnostenského úřadu. Zde zákon rozlišuje zrušení obligatorně a fakultativně.

Obligatorně, tj. povinně zruší živnostenský úřad oprávnění, jestliže:

- podnikatel pozbude bezúhonnosti, nebo
- nastanou-li překážky v provozování živnosti.

Fakultativně rozhoduje živnostenský úřad o zrušení oprávnění nebo o pozastavení činnosti v následujících případech:

- podnikatel závažným způsobem porušil nebo porušuje podmínky stanovené pro provozování koncese,
- zahraniční osoba nemá povolení k pobytu,
- podnikatel neplní závazky vůči státu,
- podnikatel neprovozuje živnost déle než 4 roky,
- podnikatel neodstranil závady, kvůli kterým bylo zastaveno užívání nebo provoz ve stanovené lhůtě.

Zrušení živnostenského oprávnění oznámí živnostenský úřad jednak subjektům týkajících se tato skutečnost a dále veřejností tím, že rozhodnutí vyvěsí na úřední desce obecního úřadu.¹³

2.2 Účetní aspekty založení živnostenského podnikání

Vést účetnictví je základní povinností všech podnikatelů, a to v rozsahu a způsobem stanoveným zákonem o účetnictví č. 563/1991 Sb. Požadavky na jeho průkaznost, rozsah a způsob zveřejňování informací z účetnictví a podmínky předávání účetních záznamů upravuje pro potřeby státu. O stavu a pohybu majetku a závazků, vlastního kapitálu, o výnosech, nákladech, zisku nebo ztrátě účtují podnikatelé v soustavě účetnictví. Účetnictví jsou povinni vést podnikatelé zapsaní v obchodním rejstříku, tedy všechny právnické osoby a zapsané fyzické osoby. Ostatní fyzické osoby zaznamenávají své příjmy a výdaje, majetek a závazky v evidenci jednoduchého účetnictví. Záměrem ministerstva financí bylo, aby jednoduché účetnictví od začátku roku 2016 znovu upravoval tento zákon.

Daný zákon se vztahuje na účetní jednotky upravené § 1 tohoto zákona. Jedna se například o:

- právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,
- zahraniční právnické osoby a zahraniční jednotky, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- organizační složky státu,
- fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku,
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku.
- ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí,
- svěřenské fondy podle občanského zákoníku,

¹³ Horzinková (2010)

- fondy obhospodařované penzijní společnostmi
- investiční fondy bez právní osobnosti

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví od svého zahájení podnikání až po den zániku, tedy od začátku do konce činnosti. Vedením účetnictví lze pověřit také jinou fyzickou nebo právnickou osobu, avšak odpovědnost zůstává stále na podnikateli.¹⁴

2.2.1 Jednoduché účetnictví

Jednoduché účetnictví je zvláštní forma účetnictví, jehož cílem je podat přehled o příjmech a výdajích, o majetku, závazcích a výsledku hospodaření. Nesleduje tedy výnosy a náklady – je založeno na peněžní bázi. Pojem jednoduché neznámá, že je snadné, ale že se účetní případy nezaznamenávají na dvou účtech, jak je tomu v klasickém účetnictví.¹⁵

Aby bylo docíleno vyšší právní jistoty, zavádí se v roce 2016 znovu možnost vedení jednoduchého účetnictví, některým, přesně specifikovaným účetním jednotkám při splnění daných podmínek.

Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. v § 1f říká, že: „Účetní jednotka podle § 1 odst. 2 písm. a) a b) může vést jednoduché účetnictví, pokud:

- není plátcem daně z přidané hodnoty,
- její celkové příjmy za poslední uzavřené účetní období nepřesáhnou 3 000 000 Kč,
- hodnota jejího majetku nepřesáhne 3 000 000 Kč“
- je současně:
 - spolkem,
 - odborovou organizací,
 - honebním společenstvem,
 - církví, náboženskou společností a církevní institucí.

Fyzické osoby tedy nepovedou jednoduché účetnictví, ale platí pro ně **daňová evidence** podle zákona o daních z příjmů (viz v kapitole 3), nebo klasické účetnictví

¹⁴ Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.

¹⁵ Krbečková, Plesníková (2016)

podle zákona o účetnictví. Jednoduché účetnictví nebudou moci využívat ani ostatní neziskové subjekty, jako jsou např. obecně prospěšné společnosti, nadační fondy, ústavy, společenství vlastníků jednotek či bytová družstva.

2.2.2 Základní pojmy v účetnictví

Aktiva je jedním ze základních pojmů účetnictví jako takového. Obecně je lze charakterizovat jako majetek podniku seřazený dle určitých kritérií. V rozvaze se majetek dělí na dlouhodobý, krátkodobý a ostatní aktiva. Dlouhodobá aktiva eviduje účetní jednotka déle než jeden rok a odepisují se. Mezi dlouhodobý majetek především patří hmotný, nehmotný a finanční majetek. Jak již název napovídá, krátkodobý neboli oběžný majetek naopak účetní jednotka spotřebuje nebo přemění v průběhu jednoho roku. Do této kategorie zařazujeme zásoby, pohledávky a peněžní prostředky. Ostatními aktivy se myslí náklady a příjmy příštích období.

Pasíva jsou zdrojem krytí majetku a na rozdíl od aktiv se člení na vlastní a cizí kapitál. Vlastní kapitál je tvořen složkami, které do podniku vložili jejich zakladatelé, vlastníci a společníci nebo vznikli během činnosti. Bavíme se například o základním kapitálu, kapitálových fondech, fondech ze zisku a hospodářském výsledku vzniklých v běžném, ale i minulých obdobích. Hospodářský výsledek může vykazovat zisk nebo ztrátu. Cizí zdroje lze obecně chápat jako závazky a dluhy podnikatele. Do této podskupiny řadíme také rezervy, které podnik tvoří. Poslední složkou jsou výnosy a výdaje příštích období.

Náklady se obvykle definují jako peněžní vyjádření spotřeby zdrojů a nemusí vždy znamenat úbytek peněžních prostředků. Vzniká v případě, kdy účetní jednotka například vlastní automobil nebo budovu. Naproti tomu **výdaj** označuje skutečný úbytek finančních prostředků, výsledkem je tedy snížení peněz v pokladně nebo na bankovním účtu.

Opakem nákladů jsou **výnosy**, které zvyšují ekonomický prospěch během účetního období. Opět nezáleží na tom, zda již proběhla skutečná peněžní transakce. **Příjem** je tedy přírůstkem peněžních prostředků v podniku.

Rozvaha neboli bilance je jedním ze základních účetních výkazů. Obvykle se na levé straně zobrazují aktiva a na pravé pasíva. V rozvaze musí vždy platit bilanční rovnice, tedy že strana aktiv se musí rovnat straně pasív. Jinak řečeno, podnik může

mít jen tolik majetku, na který má zdroje krytí. Aktiva jsou v rozvaze seřazená dle likvidity, to znamená, že majetek, který je ve spodní části lze nejrychleji přeměnit na hotové peníze a naopak. Jednotlivé položky a přesně uspořádání zobrazuje Příloha č. 1.

Výkaz zisku a ztráty neboli výsledovka je další účetní výkaz a zachycuje konečný stav nákladů a výnosů za sledované období. Podle zákona o účetnictví může být sestavena buď v zjednodušeném, nebo úplném rozsahu. Hospodářský výsledek zjišťujeme nově od roku 2016 z provozní a finanční činnosti. Rozdíl mezi náklady a výnosy, tedy zisk nebo ztrátu převede podnikatel na stranu pasiv rozvahy do kolonky hospodářského výsledku. Jednotlivé položky v druhovém členění zobrazuje Příloha č. 2.

Odpisy jsou peněžním vyjádřením opotřebování majetku. Rozlišujeme účetní a daňové odpisy. Ty účetní si účetní jednotka stanovuje sama tak, aby co nejpřesněji vyjadřovaly skutečné fyzické opotřebení majetku. Daňové upravuje Zákon o daních z příjmů. Zde vyjadřují maximální možnou částku, která lze zahrnout do nákladů (výdajů) na dosažení, zajištění a udržení příjmu.

Účetní období je 12 nepřetržitě po sobě jdoucích měsíců, není-li stanoveno jinak. Nejčastěji kalendářní rok, popřípadě hospodářský rok, kdy účetní období začíná jiným měsícem než lednem.

2.2.3 Účetní principy

Jedná se o určitý soubor pravidel, které účetní jednotky dodržují při vedení účetnictví, sestavování a překládání účetních výkazů. Nejsou samostatným právním předpisem, většina je upravena v zákoně o účetnictví. Jedná se o:

Zásada věrného a poctivého zobrazení – tato zásada je nadřazena všem ostatním. Účetní jednotka zobrazuje všechny informace věrně, pokud odpovídají skutečnosti. Zobrazení je poctivé v případě, že je v souladu s účetními metodami.

Zásada účetní jednotky – jedná se o vymezení ekonomického celku. Účetní jednotky jsou povinny vést jedno účetnictví za účetní jednotku jako celek.

Zásada neomezeného trvání účetní jednotky – účetní jednotka se musí chovat tak, aby nic nenaznačovalo tomu, že v dohledné budoucnosti plánuje ukončit

svou činnost. Volí tedy účetní metody způsobem, který vychází z předpokladu nepřetržitého pokračování.

Zásada bilanční kontinuity - konečné zůstatky rozvahových účtů se musí rovnat počátečním stavům rozvahových účtů v následujícím účetním období.

Zásada stálosti metod - zásada konzistentnosti – zásada musí zajistit věcnou a metodickou stálost a srovnatelnost údajů mezi účetními obdobími. Změny je možno zahájit jen na začátku období a v příloze k účetním výkazů zdůvodnit, jakým způsobem povede k lepšímu zobrazení reality.

Akruální princip - zásada nezávislosti účetních období – náklady a výnosy musí být účtovány do období, se kterým časově i věcně souvisí. Využívají se k tomu dohadné účty, rezervy a účty časového rozlišení.

Zásada historických cen - reálného ocenění – majetek a závazky se oceňují cenami platnými ke dni jejich pořízení, nejčastěji pořizovacími cenami nebo vlastními náklady.

Zásada opatrnosti – účetní jednotky jsou povinny přihlížet k riziku, to znamená nenadhodnocovat aktiva a výnosy, nepodhodnocovat pasíva a náklady. V účetnictví k tomu využíváme tvorbu rezerv, odpisů a opravných položek.

Zásada zákazu kompenzace - vzájemného vyrovnání – nelze vzájemně kompenzovat položky aktiv a pasiv, popřípadě nákladů a výnosů a účtovat pouze o vzniklém rozdílu. Výjimku tvoří závazky a pohledávky vůči jedné osobě se splatností do 1 roku.

Zásada přednosti obsahu před formou – znamená to, že forma je až druhořadým faktorem. Apeluje se hlavně na obsah účetní informace.

2.2.4 Povinnosti účetních jednotek

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví správné, úplné, srozumitelné, průkazné, přehledné a způsobem zaručující trvalost účetních záznamů.

Správné účetnictví je dodrženo tehdy, vede-li účetní jednotka účetnictví tak, že neodporuje zákonu o účetnictví a jiným právním předpisům a neobchází jejich účel.

Úplné účetnictví znamená, že účetní jednotka zaúčtovala v účetním období v účetních knihách všechny účetní případy, které v něm zaúčtovat měla a nejpozději do konce tohoto období sestavila účetní závěrku a výroční zprávu za předešlé účetní období.

Srozumitelné účetnictví je tehdy, umožňuje-li jednoznačně a spolehlivě určit obsah účetních případů a účetních záznamů a vazbu mezi účetním a dílčím záznamem.

Průkazné účetnictví splní účetní jednotka v případě, že jsou průkazné účetní doklady a byla provedena inventarizace.

Trvalost účetních záznamů souvisí s jejich úschovou a zpracováním. Více informací k tomuto pojmu uvede autorka na následující stránce v odstavci archivace.

Účetní jednotka je dále povinna zachycovat účetní případy účetními doklady. **Účetní doklady** informují, zaznamenávají, ověřují a prokazují vznik hospodářské operace. Účetní doklady lze členit na:

- vnitřní (výplatní listina, inventární karta apod.),
- vnější (faktury vydané a přijaté),
- jednotlivé (dokumentují jediný účetní případ) a
- sběrné (shrnují stejnorodé účetní případy za určitý časový úsek).

Účetní doklady vystavuje účetní jednotka bez zbytečných odkladů a je kladen důraz na pravdivost, včasnost, úplnost, přehlednost, trvalost a pečlivost.

Další důležitou povinností je zachycovat účetní případy do účetních knih. **Účetní knihy** podle zákona o účetnictví jsou čtyři:

- deník (zázpisy uspořádaný chronologicky - časově),
- hlavní kniha (zázpisy uspořádaný systematicky – věcně)
- kniha analytických účtů (zpřesňují systematické účty) a
- kniha podrozvahových účtů (sleduje se zde například leasing, nedobytné pohledávky apod.)

Všechny účetní jednotky, které vedou účetnictví v plném rozsahu, musí podle zákona o účetnictví vést všechny čtyři účetní knihy. Pro podnikatelé vedoucí daňovou evidenci je závazná pouze hlavní kniha a deník.

S účetními knihami i doklady je také spojená **archivace** těchto záznamů. Délka archivace u jednotlivých záznamů je dána § 31 zákona o účetnictví. Lhůty pro archivaci začínají běžet koncem účetního období, kterého se týkají. Ze zákona se 10 let archivuje účetní závěrka a výroční zpráva a 5 let účetní doklady, knihy, odpisové plány, účtový rozvrh, inventurní soupisy, přehledy a účetní záznamy, kterými účetní jednotky dokládají formu vedení účetnictví. Při archivaci je potřeba vycházet i z jiným právních norem. Například daňové doklady musí být archivovány 10 let. Tato povinnost vyplývá ze zákona č. 235/2004 Sb., zákon o dani z přidané hodnoty.

Další povinností účetní jednotky je **inventarizace**, kdy zjišťujeme skutečný stav majetku a závazků a ověřujeme, zda souhlasí se stavy v účetnictví. Inventarizace je prováděna v okamžiku řádné i mimořádné účetní závěrky. Účetní jednotky jsou povinny doložit provedení inventarizace po dobu 5 let. Skutečný stav majetku a závazků zjišťujeme fyzickou a dokladovou inventurou. **Fyzická inventura** se využívá u hmotného, popřípadě nehmotného majetku, a to vážením, měřením, počítáním apod. **Dokladová inventura** se zjišťuje u pohledávek a závazků, popřípadě u jiného majetku, kde nelze provést fyzická inventura. Konečné stavy zapisujeme do inventurních soupisů. Vzniklé rozdíly mezi skutečnými stavy a stavy v účetnictví nazýváme inventarizační rozdíly a označujeme jako manko, popřípadě schodek u peněžní hotovosti a cenin a přebytek. **Manko** vznikne tehdy, je-li skutečný stav nižší než stav v účetnictví, **přebytek** je opakem.¹⁶

2.2.5 Směrná účtová osnova a účtový rozvrh

Z důvodu srovnatelnosti účetních výkazů všech účetních jednotek, musí být sjednoceny základní principy účtování, které je dáno povinnou směrnou účtovou osnovou. Znamená to tedy, že účetní jednotky si nemohou jednotlivé účty libovolně číslovat, ale musí vycházet z označení uvedených ve směrné účtové osnově.

Směrná účtová osnova je seznam účtových tříd a účtových skupin, v rámci kterých si účetní jednotka stanoví potřebné systematické a analytické účty. Podle

¹⁶ Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.

směrné účtové osnovy účtují zejména obchodní společnosti, družstva a fyzické osoby, které jsou účetní jednotkou. Směrná účtová osnova zahrnuje 10 účtových tříd, které se dále dělí na účtové skupiny. Jednotlivé syntetické účty nepředepisuje, jejich očíslování, názvy a obsah je již v pravomoci účetní jednotky.

Názvy účtových tříd:

0. Dlouhodobý majetek
1. Zásoby
2. Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky
3. Zúčtovací vztahy
4. Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
5. Náklady
6. Výnosy
7. Závěrkové a podrozvahové účty

Účtové třídy 8 a 9 jsou vyhrazeny pro vnitropodnikové účetnictví, jehož členění je plně v kompetenci účetní jednotky.

Účtový rozvrh se sestavuje na podkladě směrné účtové osnovy. Je to seznam všech syntetických a analytických účtů, které budou v účetním období používány. Účtový rozvrh je sestavován pro každé účetní období a lze jej v průběhu roku doplňovat. Vzorový účtový rozvrh pro podnikatele obsahuje Příloha č. 3.

2.2.6 Účetní závěrka

Účetní závěrka je soubor povinných dokumentů skládající se z **rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přílohy**. Poslední zmíněný dokument – Příloha – doplňuje a vysvětluje údaje zmíněné v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Účetní závěrka obchodních společností zahrnuje i **přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu**. Výjimku tvoří subjekty veřejného zájmu, krom zdravotních pojišťoven a dále mikro a malé účetní jednotky. Naopak **vybrané účetní jednotky** sestavují přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu vždy, pokud k rozvahovému dni a za bezprostředně předcházející účetní období splní obě podmínky – suma aktiv přesahuje 40 milionů a roční úhrn čistého obratu částku 80 milionů. Účetní závěrka se zpravidla přikládá k daňovému přiznání a také je ve většině případů zasílána do registru obchodního rejstříku. Ve zkráceném

rozsahu mohou sestavit účetní závěrku ty účetní jednotky, které nemají povinnost ověřovat účetní závěrku auditorem. Účetní jednotky sestavují účetní závěrku k rozvahovému dni, kterým je den, kdy uzavírají účetní knihy, nejčastěji konec kalendářního roku. Rozvaha je sestavována tak, aby počáteční stavy jednoho období navazovali na konečné stavy následujícího období. Informace v účetní závěrce musí být srovnatelné, spolehlivé, srozumitelné, posuzují se z hlediska významnosti a vypovídají o hospodaření společnosti za dané období. Tyto informace jsou užitečné širokému okruhu uživatelů při tvorbě ekonomických rozhodnutí.¹⁷

¹⁷ Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.

3 Daňové a sociální odvody osob samostatně výdělečně činných

Každá osoba samostatně výdělečně činná musí povinně odvádět sociální pojištění, zdravotní pojištění a daň z příjmu fyzických osob. Na rozdíl od zaměstnanců mají ale OSVČ přímou vlastní odpovědnost za správné vyčíslené a odvod povinných odvodů.

V rámci této podkapitoly bude analyzován výpočet daně z příjmů OSVČ, odvody na sociální pojištění, dále autorku zajímala komparace odvodů OSVČ a zaměstnanců, tedy která skupina poplatníků odvádí na daňových a sociálních odvodech více, a v neposlední řadě je přidána také analýza silniční daně a daně z přidané hodnoty, které budou zapotřebí ve 4. kapitole této diplomové práce.

3.1 Daň z příjmů OSVČ

Daň z příjmů OSVČ spadá do osobní důchodové daně nazývaná daní z příjmů fyzických osob. Jedná se o daň, která je nezbytnou součástí každého moderního daňového systému. Konstrukce daně je složitá a lze tvrdit, že se jedná o nejméně oblíbenou daň. Tato daň zohledňuje sociální postavení poplatníka a má umožnit redistribuci vytvořeného důchodu od osob s vyššími příjmy k osobám s nižšími příjmy. Svými konstrukčními prvky přispívá k chování poplatníka v souladu s prioritami společnosti. K tomuto se využívá řada osvobození, odpočtů, slev apod.¹⁸

Osoba samostatně výdělečně činná je termín používaný v české legislativě u daně z příjmů, u sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění pro takovou fyzickou osobu, která má podle zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů § 7 příjmy ze samostatné - nezávislé činnosti.

Za příjem ze samostatné činnosti se považuje:

a) Příjmy z podnikání – takové příjmy, kdy podnikatel provádí činnosti vlastním jménem a na vlastní účet. Jedná se o:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného podnikání, ke kterému je zapotřebí podnikatelské oprávnění, například lékaři, daňoví poradci, advokáti apod.

¹⁸ Vančurová, Láchová (2014)

b) Jiná samostatná činnost – takové příjmy, kdy není zapotřebí mít zvláštní oprávnění. Jsou jimi:

- příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví a autorských práv,
- příjem z nájmu majetku zařazeného do v obchodním majetku,
- příjem z výkonu nezávislého povolání, například umělci a herci.¹⁹

„Obchodním majetkem poplatníka daně z příjmů fyzických osob se pro účely daní z příjmů rozumí část majetku poplatníka, o které bylo nebo je účtováno anebo je nebo byla uvedena v daňové evidenci.“ Pelc, Pelech (2014, s. 173)

Základ daně

Základ daně obecně zjišťujeme jako příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Pravidla pro uplatnění výdajů jsou definována velmi podrobně. Vančurová, Láchová (2014, s. 186) říká: *„Rozhodne-li se poplatník daně z příjmů výdaje prokazovat, může využít výsledek hospodaření z účetnictví, a tedy stanovit základ daně téměř stejně jako právnická osoba (tento postup může zvolit i poplatník, který podle zákona o účetnictví není účetní jednotkou), anebo poněkud jednodušeji prostřednictvím daňové evidence“* – viz později. Výsledek může být také záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji.

Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů

Mezi výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu například patří:

- Odpisy hmotného majetku,
- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem,
- různé členské příspěvky,
- pojistné hrazené poplatníkem a pojistné hrazené zaměstnavatelem pojišťovně,
- nájemné,
- zaplacená daň z nemovitých věcí a daň z nabytí nemovitých věcí,
- výdaje vynaložené na bezpečnost a ochranu zdraví,
- výdaje na provoz vlastních vzdělávacích zařízení,

¹⁹ Vančurová, Láchová (2014)

- výdaje na provoz vlastního stravovacího zařízení,
- výdaje na pracovní cesty a to včetně ubytování, dopravy hromadnými prostředky, stravné či dopravu vlastním silničním motorovým vozidlem
- smluvní pokuty, úroky a poplatky z prodlení, penále a jiné sankce,
- paušální výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem a to ve výši 5 000 Kč na jedno silniční vozidlo za každý kalendářní měsíc. Paušální výdaj lze uplatnit maximálně za 3 vlastní vozidla. V případě kombinace užívání vozidla pro vlastní a firemní účely lze uplatnit jen 80 % této částky. Jedná se o tzv. krácený paušální výdaj
- motivační příspěvek pro žáka nebo studenta připravující se na budoucí povolání a to do výše 5 000 Kč měsíčně v případě studenta a 10 000 Kč měsíčně pro studenta vysoké školy. Zahrnuje se zde stipendium, příspěvek na stravování, ubytování, jízdné apod.

Za výdaje vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů naopak nelze uznat například:

- Výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku,
- zákonem stanovené penále, úroky z prodlení a pokuty,
- manka a škody přesahující náhrady,
- technické zhodnocení,
- výdaje na reprezentaci, například pohoštění, občerstvení a dar,
- výdaje na osobní potřebu poplatníka,
- daň z příjmů fyzických a právnických osob zaplacenou v zahraničí.²⁰

Paušální výdaje procentem z příjmů

Nechce-li fyzická osoba dokazovat výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, například z důvodu vysoké nákladnosti, má i druhou možnost, může výdaje uplatnit **procentem z příjmů**. Toto privilegium je určeno jen fyzickým osobám a považuje se za jeden z nástrojů daňové podpory podnikatelů. Vláda se však odhodlala k usměrnění těchto výdajů. Netroufla si snížit sazby, ale zavedla maxima uplatněných paušálních výdajů. Přehled sazeb paušálních výdajů a maximální částky ukazuje Tab. 3. 1

²⁰ Zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů

Tab. 3. 1 – Paušální výdaje a maximální odpočty

Sazba paušálních výdajů	Druhy příjmů	Maximální částka paušálních výdajů v Kč
80 %	Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, živnostenské podnikání řemeslné	1 600 000
60 %	Živnostenské podnikání s výjimkou řemeslného	1 200 000
40 %	Jiné podnikání než je uvedeno v předchozích dvou řádcích a příjmy z jiné samostatné činnosti	800 000
30 %	Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	600 000

Zdroj: vlastní zpracování

Způsob stanovení výdajů se vždy vztahuje na všechny příjmy v daném dílčím základu daně. Nelze tedy například využít u příjmů ze zemědělské výroby výdaje v prokazatelné výši a u příjmů z živnostenského podnikání procentem z příjmů. Poplatník se může pro každé zdaňovací období znova rozhodnout, jaký způsob zvolí.

21

Daň paušální částkou

Ať už se ale poplatník rozhodne pro jakoukoliv z těchto dvou variant, vždy je výsledek spojen s nejistotou z předpokládané výše daně z příjmů fyzických osob. Proto donedávna existovala také třetí možnost stanovení **daně paušální částkou**. Zde musí poplatník splnit následující podmínky:

- roční výše příjmů za poslední tři zdaňovací období nepřesáhla částku 5 000 000 Kč,
- provozuje podnikatelskou činnost bez zaměstnanců a spolupracujících osob s výjimkou druhého z manželů,
- není společníkem společnosti.

V případě vyhození podmínek může poplatník zažádat správce daně nejpozději do 31. ledna daného zdaňovacího období o stanovení daně paušální částkou. V žádosti poplatník uvede předpokládané příjmy a předpokládané výdaje k těmto příjmům a další skutečnosti důležité pro stanovení daně. Správce daně stanoví daň

²¹ Vančurová, Láchová (2014)

nejpozději do 15. května a může být stanovena také na více zdaňovacích období, nejvíce však na 3. Poplatník je povinen vést jednoduchou evidenci o výši příjmů, pohledávek a o hmotném majetku. Daň stanovená paušální částkou je splatná nejpozději do 15. prosince běžného zdaňovacího období.²²

Daňová evidence

V případě, že OSVČ nechce dobrovolně vést účetnictví a zároveň nechce využít výdaje procentem z příjmů, což znamená, že chce dokládat skutečné výdaje podle dokladů, vede tzv. **daňovou evidenci**. Tato evidence obsahuje údaje o příjmech a výdajích, majetku a dlužích.

Termín daňová evidence je dle novely zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, novým označením pro bývalé jednoduché účetnictví. Daňovou evidenci příjmů a výdajů upravuje § 7b zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů.

- **Příjmy a výdaje** – teoreticky stačí pouze jeden sloupec pro evidenci příjmů, druhý pro výdaje. Důležité je, aby daňová evidence obsahovala všechny peněžní i nepeněžní příjmy, které jsme v souvislosti se samostatnou výdělečnou činností obdrželi hotově nebo na běžný účet za celé účetní období. V zájmu OSVČ je, aby evidence obsahovala také všechny daňově uznatelné výdaje, které jsme zaplatili do konce kalendářního roku. Příjmy ani výdaje nemusíme dělit podle druhu a nemusíme také evidovat pohyb peněz v pokladně ani v bance.
- **Majetek a dluhy** – i zde je ponechána velká volnost sestavování. Hlavní je, aby v evidenci nechyběly skutečné stavy zásob, hmotného majetku, pohledávek a dluhů k poslednímu dni zdaňovacího období, které zjišťujeme pomocí inventarizace. Dále je na nás, jak budeme majetek a závazky evidovat, důležité je pouze dodržení vazby na naše příjmy a výdaje. To například znamená, že v okamžiku splacení přijaté faktury se tato skutečnost projeví v kolonce datum úhrady a v evidenci příjmů a výdajů se objeví záznam o tomto daňovém výdaji.

Jak již bylo zmíněno, vše v daňové evidenci musí být doloženo doklady, které spolu s evidencí archivujeme za všechna zdaňovací období, pro která neskončila

²² Pelc, Pelech (2014)

lhůta pro vyměření daně. V případě daňové ztráty je třeba daňovou evidenci (a věci s ní související) uchovávat i déle než 10 let. Pro rychlejší orientaci je vhodné doklady číslovat a odkazovat na ně, abychom je později našli. Dále se doporučuje dělat kopie některých dokladů kvůli prevenci při blednutí dokumentů.

Plátcí daně z přidané hodnoty uvádějí všechny částky bez DPH. Podrobně bude daňová evidence plátce DPH od roku 2016 rozvedena v rámci podkapitoly DPH.

Spolupracující osoby

Příjmy ze samostatné činnosti a výdaje s nimi spojené lze rozdělit na **spolupracující osoby**. Jedná se o manžela (manželku), spolupracující osobu, která s poplatníkem žije ve společné domácnosti nebo jiný člen rodiny zúčastněný na provozu rodinného závodu. U spolupracujících osob musí být výše podílu na příjmech a výdajích stejná. Zákon stanovuje maximální limity, kolik příjmů a výdajů lze v souhrnu rozdělit. Jedná-li se pouze o druhého z manželů, je podíl příjmů a výdajů připadající na manžela menší než 50% a částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, musí být nejvýše 540 000 Kč za zdaňovací období, nebo 45 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc. Ve zbylých variantách nesmí činit úhrn více než 30% a částka, o kterou převyšují výdaje, činila za zdaňovací období maximálně 180 000 Kč nebo 15 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc. Příjmy a výdaje přitom nelze rozdělovat na děti bez dokončené povinné školní docházky, na děti, u kterých je v daném měsíci uplatňováno daňové zvýhodnění, na manžela, je-li na něj uplatněna sleva na manžela a na a od poplatníka, který zemřel.²³

Nezdanitelné části základu daně

Od základu daně lze odečíst **nezdanitelné části základu daně**. Jedná se například o **hodnotu bezúplatného plnění** poskytnutého obcím, krajům a organizačním složkám státu a to na vědu a vzdělávání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, školství, na účely sociální, zdravotnické, ekologické, humanitní, charitativní apod. Zákon zde stanovuje hranici 15 % ze základu daně, naopak minimum je 2 % nebo alespoň 1 000 Kč. Zdravotnickými účely se rozumí například odběr krve a je ohodnocen částkou 2 000 Kč za jeden odběr. Dále odběr orgánu od žijícího dárce se oceňuje částkou 20 000 Kč. Druhým odpočtem jsou **úroky z úvěrů** na bytové

²³ Pelc, Pelech (2014)

potřeby. Za úvěr na bytové potřeby považujeme jen úvěr poskytnutý dle zákona o stavebním spoření nebo hypoteční úvěr. Maximální výše úroků je limitována částkou 300 000 Kč za zdaňovací období. Tento odpočet není limitován částkou pro jednotlivce, ale pro společně hospodařící domácnost. Další skupinou odpočtů jsou dobrovolná **spoření na penzi**. Mluvíme například o příspěvku na penzijní připojištění, na doplňkové penzijní spoření a dále o pojistném na penzijní pojištění. Za zdaňovací období lze v úhrnu odečíst 24 000 Kč. Jelikož stát podporuje penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření formou státního příspěvku, snižuje se v těchto případech výše odpočtu o 12 000 Kč. Pro čerpání maximálního odpočtu je tedy třeba odvést 24 000 Kč za rok. Naopak na životní pojištění stát nepřispívá, jedná se totiž o soukromý produkt, proto zde příspěvky započteme v plné výši až 24 000 Kč. Poslední zmíněný odpočet **penzijní pojištění** funguje na velice podobném principu, opět lze v úhrnu odečíst částku 12 000 za zdaňovací období. Zákon dále povoluje odpočet členských příspěvků a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání.²⁴

Odčitatelné položky od základu daně

Existují také tzv. **položky odčitatelné od základu daně**, kde spadají například odpočty **daňové ztráty**, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období. Ztrátu lze odečíst nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících po období, kdy byla daňová ztráta vyměřena. Od základu daně lze dále odečíst **odpočet na podporu výzkumu a vývoje**, popřípadě **odpočet na podporu odborného vzdělávání**. Odpočty lze uplatnit v roce vzniku této skutečnosti nebo v případě nízkého základu daně či daňové ztráty nejpozději ve třetím období následujícím po období, ve kterém vznikly.

Sazba daně a solidární zvýšení daně

Takto upravený základ daně zaokrouhlíme na sta koruny dolů a vypočteme samotnou daňovou povinnost. **Sazba daně** je lineární a činí 15 %. Daň se upravuje na tzv. **solidární zvýšení daně** o částku z kladného rozdílu mezi součtem příjmů v příslušném zdaňovacím období a 48 násobek průměrné mzdy. Sazba činí 7 %. V roce 2017 mluvíme tedy o částce nad 1 355 136 Kč ročně (48×28 232 Kč) a pro

²⁴ Vančurová, Láchová (2014)

účely měsíční zálohy hranice činí 112 928 Kč. Za rok 2016 činí limit 1 296 288 Kč. Zvýšení limitu o 58 848 Kč znamená, že při stejném příjmu se zaplatí na solidární dani méně.

Slevy na dani

Každý poplatník daně z příjmů fyzických osob má nárok snížit svou daňovou povinnost pomocí **slev na dani**. Tyto slevy lze rozdělit do dvou pomyslných skupin. První skupinou jsou slevy, které poplatník může uplatnit sám za sebe. Jedná se o základní slevu na poplatníka, slevu na invaliditu, slevu pro držitele průkazu ZTP/P a slevu na studenta. Druhou skupinou jsou slevy za vyživované osoby, se kterými poplatník žije ve společné domácnosti. Obecně lze říci, že za vyživované osoby se považují děti a druhý z manželů. Mluvíme tedy o slevě na manžela/ku a slevu za umístění dítěte. Nyní konkrétně ke každé z nich:

- **Základní sleva na poplatníka** – na tuto slevu má nárok každý poplatník vykonávající samostatnou činnost a uplatní si ji jednou ročně v celé výši pomocí daňového přiznání. Sleva je ve výši **24 840 Kč**.
- **Sleva na invaliditu** – zde rozdělujeme základní a rozšířenou slevu na invaliditu podle toho, zda pobírá poplatník invalidní důchod pro invaliditu prvního a druhého stupně, nebo třetího. Částka je pak ve výši **2 520 Kč**, nebo **5 040 Kč**.
- **Sleva na držitele průkazu ZTP/P** – úzce souvisí se slevou na invaliditu, jelikož se tyto slevy dají sčítat. Hovoříme o slevě ve výši **16 140 Kč**.
- **Sleva na studenta** – slevu může uplatnit OSVČ, která se soustavně připravuje na budoucí povolání, avšak nesmí přesáhnout hranici 26 let. Slevu na studenta prokazujeme formulářem Potvrzení o studiu. Poplatník musí studovat ve formě prezenčního studia. U doktorského studia je hranice posunuta na 28 let. Sleva lze uplatnit v částce **4 020 Kč**.
- **Sleva na manžela/ku** – lze uplatnit tehdy, pokud příjmy druhého z manželů nedosahují 68 000 Kč za rok. Do příjmů se zahrnují nejen klasické příjmy, ale i například starobní a invalidní důchod, peněžitá pomoc v mateřství, nemocenská apod. Je-li druhý z manželů držitelem ZTP/P průkazu, zvyšuje se sleva na manžela na dvojnásobek. Trvá-li manželství jen část

zdaňovacího období, uplatňuje se sleva v poměrné výši. Sleva je v hodnotě **24 840 Kč**.

- **Sleva za umístění dítěte** – poměrně novou slevou, která odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení. Dítě ovšem musí žít s poplatníkem ve společné domácnosti a lze zde zahrnout i vnuka vlastního nebo druhého z manželů, pokud jsou v péči, která nahrazuje tu rodičovskou. Tuto slevu může využít jen jeden poplatník z hospodařící domácnosti a maximální limit je do výše minimální mzdy. V roce 2017 se zvýší na 11 000 Kč.

Po odečtení těchto slev může vyjít daňová povinnost kladná nebo nulová.²⁵

Daňové zvýhodnění

Dalším způsob jak lze snížit daňovou povinnost je **daňové zvýhodnění**, které definuje a blíže specifikuje § 35c zákona o dani z příjmů. Na daňové zvýhodnění má nárok ta samostatně výdělečná osoba, se kterou žije vyživované dítě ve společné hospodařící domácnosti. Za vyživované dítě se považuje dítě vlastní, osvojenec, dítě v péči, dítě druhého z manželů, vnuk vlastní nebo druhého z manželů apod., pokud je nezletilým dítětem (do 18 let) nebo naopak zletilé dítě ve věku do 26 let, které se soustavně připravuje na budoucí povolání, tzn., studuje, nebo naopak nemůže studovat ani vykonávat výdělečnou činnost z důvodu nemoci či dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a současně nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. U dítěte s průkazem ZTP/P se sleva zvyšuje na dvojnásobek. Výši daňového zvýhodnění upravuje Tab. 3. 2.

Tab. 3.2 – Výše daňového zvýhodnění

Počet dětí	Výše daňového zvýhodnění
Jedno dítě	13 404 Kč
Druhé dítě	15 804 Kč
Třetí a každé další	17 004 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V případě, že je daňové zvýhodnění vyšší než daňová povinnost, vzniklý rozdíl se nazývá **daňovým bonusem**. Výsledná daňová povinnost tedy může vyjít kladná,

²⁵ Zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů

nulová ale dokonce záporná. Poplatník může daňový bonus uplatnit, je-li vyšší než 100 Kč, maximálně však do částky 60 300 Kč ročně. Daňový bonus může využít poplatník, který měl příjmy ze samostatné činnosti ve zdaňovacím období alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy.

Poplatníkovi, který vyživuje dítě jen jeden nebo několik měsíců ve zdaňovacím období, lze poskytnout daňové zvýhodnění v poměrné výši 1/12 za každý kalendářní měsíc, v němž na počátku byly splněny podmínky pro uplatnění.

Od roku 2014 zkomplikoval zákon situaci těm samostatně výdělečným osobám, které uplatňují paušální výdaje procentem z příjmu. V tomto případě totiž nelze využít slev na vyživované osoby. Konkrétně se jedná o slevu na manžela a daňové zvýhodnění.²⁶

Daňové přiznání, zdaňovací období, zálohy na daň

Kdo musí daňové přiznání za rok 2016 podat? V případě, že jsme v roce 2016 (stačí i část roku) podnikali, tzn., měli jsme příjem z podnikání a tyto příjmy přesáhly výši 15 000 Kč, pak jsme povinni v roce 2017 podat daňové přiznání. Přiznání k dani z příjmů FO za rok 2016 musíte podat nejpozději do **1. dubna 2017**. V případě, že nám daňové přiznání zpracovává daňový poradce, prodlužuje se lhůta do **1. července 2017**. Daňové přiznání lze odevzdat ve dvou formách. Buď formulář vyplníme ručně, nebo na počítači a doručíme jej na Finanční úřad osobně či poštou a druhou variantou je podání elektronicky. V tomto případě je zapotřebí datová schránka.

U dani z příjmů fyzických osob je zákonem definováno **zdaňovací období jako kalendářní rok**, tedy od 1. ledna do 31. prosince daného roku. Jinak je tomu u právnických osob, kde zákon přihlíží dokonce ke čtyřem možným variantám.

A jak je to se **zálohami na daň z příjmů**? Zálohy na daň z příjmů se **neplatí v prvním roce** podnikání, z důvodu začínající činnosti. Zálohy na daň se **neplatí** dokonce ani tehdy, když jsme za předcházející zdaňovací období platili daň z příjmů **30 000 Kč nebo méně**. V případě vyšší částky než **30 000 Kč, ale méně než 150 000 Kč** za zdaňovací období se **zálohy** platí **pololetně**, tzn., dvě během roku a

²⁶ Pelc, Pelech (2014)

to ve výši 40 % z poslední známé daně z příjmů, zaokrouhlené na sto korun nahoru. Splatnost je **15. června a 15. prosince**. Pokud jsme za předcházející rok zaplatili na dani z příjmů vyšší částku než **150 000 Kč**, zaplatíme čtyři zálohy, každou ve výši 25 % předchozí daně. Opět zálohu zaokrouhlíme na celé stokoruny nahoru. Splatnost záloh je **15. března, 15. června, 15. září a 15. prosince**. Ukončili, jsme-li samostatnou činnost, přestaneme platit zálohy od splátky následující po dni, v němž došlo ke změně. Toto ukončení ale musíme nahlásit na finanční úřad. Do daňového přiznání zapíšeme zálohy, které jsme fyzicky zaplatili v roce, za který přiznání podáváme a srovnáváme ji s daňovou povinností poplatníka.

3.2 Odvody na sociální pojištění

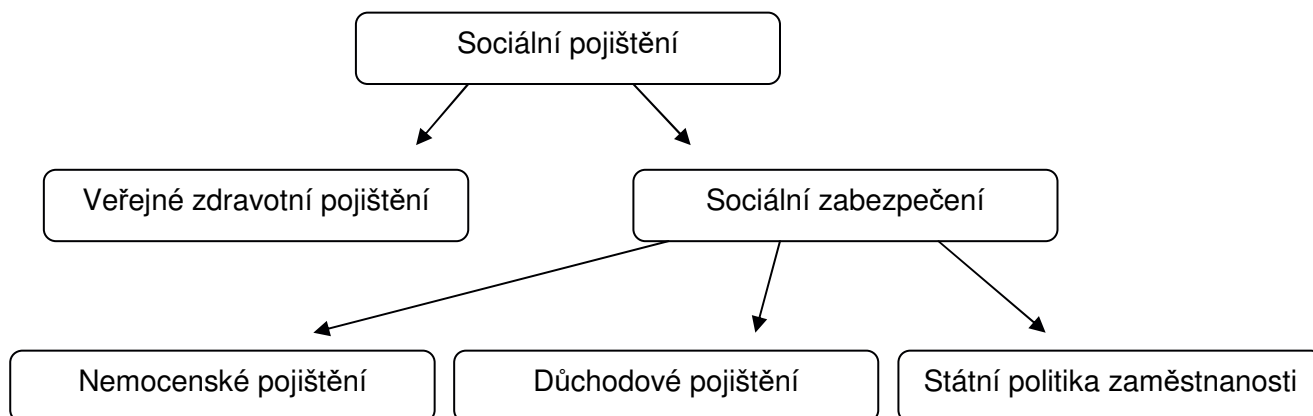
Pojistné sociálního pojištění má mezi daněmi specifické postavení. Sociální pojištění vykazuje znaky účelovosti, s tím se setkáváme i u výnosově malých daní, jako je například daň silniční. Zahrnuje v sobě dokonce i určitou míru ekvivalence, nebo jinak řečeno – zásluhovosti. Znamená na to tedy, že čím více do systému osoba přispívá, tím vyšší nároky jí z něho plynou. Sociální pojištění má z ekonomického hlediska daňový charakter, protože účast na něm je povinná, tedy subjekt se nemůže rozhodnout, zda jej uhradí, či se bez něj obejde. Na druhou stranu zahrnuje i výdajovou stranu. Jedná se o komplikovaný dávkový systém, kdy každá platba má návaznost na určitý okruh dávek, a tudíž i potenciální nárok na vyplacení.

Sociální pojištění se v České republice skládá s několika systémů. Prvním z nich je **veřejné zdravotní pojištění**. Toto pojištění kryje výdaje spojené s financováním nutné zdravotní péče. Výnosy pojistného směřují jednotlivým pojišťovnám, které ho spravují. Legislativně patří pod Ministerstvo zdravotnictví. Dalším systémem je **nemocenské pojištění**. Pojištěnci, kteří jsou nemocní, krátkodobě neschopní výdělečné činnosti (těhotenství), nebo utrpěli úraz, čerpají dávky z tohoto pojištění, které mají částečně nahradit příjmy z činnosti. Třetím systémem je **důchodové pojištění**, které je z hlediska potřeby finančních prostředků nejvýznamnější. Z něj se hradí dlouhodobé a trvalé neschopnosti pracovat. Mluvíme tedy o stáří a invaliditě. Nemocenské a důchodové pojištění jsou v zákonech označovány jako pojistné na **sociální zabezpečení**. Toto pojistné na sociální zabezpečení plyne do státního rozpočtu. Posledním systémem je **státní politika zaměstnanosti**. Vznikla proto, že často ani jedinci v produktivním věku, nejsou vždy

schopni vykonávat činnost, a to ovšem z různých důvodů. Existuje proto podpora v nezaměstnanosti těch osob.

Pro snazší pochopení ještě grafické znázornění v Graf 3.1.

Graf 3.1 Členění sociálního pojištění

Zdroj: vlastní zpracování

Na rozdíl od daně z příjmů fyzických osob, využívá sociální pojistné jinou terminologii, se kterou jsme se již seznámili v předchozí podkapitole. Předmět daně je zde nazýván jako **zdanitelný příjem**, základ daně pak **vyměřovací základ**, který je limitován svým minimem a maximem. **Minimální vyměřovací základ** nám obecně říká, kolik musíme minimálně přispívat do solního pojištění, jelikož každému z nás tím plynou určité nároky. **Maximální vyměřovací základ** je naopak hranice, za kterou se již solidarita účastníka považuje za dostačující, a z vyššího příjmu již sociální pojištění neplatíme.

Co se týče poplatníka a plátce sociálního pojištění, platí pro účast na jednotlivých systémech základní kritéria. U veřejného zdravotního pojištění je kritériem trvalý pobyt na území České republiky, zatímco u sociálního zabezpečení mluvíme o kritériu zdanitelných příjmech. Za některé účastníky sociálního pojištění platí pojistné stát, říká se jim tzv. státní pojištěnci. Řadíme zde například nezaopatřené děti, osoby pobírající důchod, osoby evidované na úřadu práce, apod.

Jelikož se celá práce zabývá pouze osobami samostatně výdělečně činnými, i zde nás bude zajímat, jak je to s pojištěním pro tento okruh pojištěnců. Jejich

zdanitelnými příjmy jsou bez pochyby příjmy ze samostatně výdělečné činnosti, které podle terminologie sociálního pojištění, budeme nazývat jako **příjmy ze samostatné činnosti**.

Nyní je na čase podívat se na **sazby pojistného** pro OSVČ. Nejjednodušší bude ilustrace v Tab. 3.3.

Tab. 3.3 – Sazby pojistného sociálního pojištění

	Veřejné zdravotní pojištění	Nemocenské pojištění	Důchodové pojištění	Státní politika zaměstnanosti
OSVČ	13,5 %	-	28 %	1,2 %
		-	29,2 %	

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. 3.3 je patrné, že OSVČ na nemocenské pojištění nepřipívají. Pokud se však dobrovolně rozhodnou, není zde žádný problém, avšak nadále se jím nebudeme zabývat. Z hlediska plateb sociálního pojištění lze některé části sloučit, a tak jsou uvedeny v posledním řádku tabulky. K výpočtům budou použity tyto sloučené sazby a důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti sloučíme do jednotného názvu – sociální zabezpečení, jelikož co se vztahuje k důchodovému pojištění, platí i pro státní politiku zaměstnanosti.

Jak již bylo zmíněno, vyměřovací základ u sociálního pojištění se počítá, ze základu daně z příjmů ze samostatné činnosti, resp. rozdílu mezi příjmy a výdaji na dosažení, zajištění a udržení příjmů. V současné době platí, že **vyměřovací základ OSVČ je 50 % základu daně příjmů ze samostatné činnosti**. V minulosti se toto procento měnilo a pohybovalo se v rozmezí mezi 30 a 50 %.

Dále je zapotřebí ujasnit si, že osoby samostatně výdělečné činné mohou podnikat buď to na hlavní, nebo vedlejší činnost. Rozhodne-li se osoba pro **hlavní činnost**, musí důchodové pojištění za příslušné období hradit i tehdy, dosáhla-li nepatrného zisku, nebo dokonce daňové ztráty. Další rozdíl je v tom, že jsou

stanoveny jiné maximální a minimální vyměřovací základy u hlavní a vedlejší činnosti.²⁷

Minimální vyměřovací základ je u veřejného zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení odvozen od stejného principu, a tím je průměrná mzda. Důležité je uvědomit si, že průměrná mzda je měsíční, zatímco rozhodným obdobím osob samostatně výdělečně činných je kalendářní rok. Minimální vyměřovací základ je velice důležitý pro značnou část OSVČ, neboť základ daně je u většiny z nich takový, že vyměřovací základ nedosáhne minimálního vyměřovacího základu, což platí zejména pro veřejné zdravotní pojištění. Nyní tedy konkrétně na číslech. U hlavní činnosti za rok 2017 je stanovena minimální měsíční výše u veřejného zdravotního pojištění na částku **1 906 Kč**, což je o 83 Kč více než v roce 2016. Tedy 13,5 % z vyměřovacího základu, který je polovina průměrné mzdy ($28\,232 \text{ Kč} \cdot 50 \% \cdot 13,5 \%$). Sociální zabezpečení také poroste a to o částku 89 Kč měsíčně, neboť v roce 2017 bude výše zálohy **2 061 Kč** ($28\,232 \text{ Kč} \cdot 50 \% \cdot 29,2 \%$). Následující Tab. 3.4 porovnává výši minimálních záloh u sociálního pojištění za posledních 7 let.

Tab. 3.4 – Minimální měsíční zálohy od roku 2010 – 2017

Rok	Sociální zabezpečení	Veřejné zdravotní pojištění
2017	2 061 Kč	1 906 Kč
2016	1 972 Kč	1 823 Kč
2015	1 943 Kč	1 797 Kč
2014	1 894 Kč	1 752 Kč
2013	1 890 Kč	1 748 Kč
2012	1 836 Kč	1 697 Kč
2011	1 807 Kč	1 670 Kč
2010	1 731 Kč	1 601 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že se výše měsíčních záloh každoročně mírně zvyšuje. Tyto minimální zálohy neplatí pro státní pojištěnce.

²⁷ Vančurová, Láchová (2014)

Minimální vyměřovací základ u **vedlejší činnosti** je odlišný. V případě přivýdělku důchodců, studentů, nebo je-li poplatník současně zaměstnán, či na rodičovské dovolené, nevztahuje se na něj u zdravotního pojištění žádný minimální vyměřovací základ, tedy žádné minimální zálohy. Vypočítá se tedy pouze podle skutečného zisku a může být například pouze 500 Kč. U sociálního zabezpečení je postup trochu složitější. Zde existuje hranice, kterou se musíme řídit. Nazývá se rozhodná částka, tzn., že je-li rozdíl mezi příjmy a výdaji za rok 2016 nižší než částka **64 813 Kč**, neplatíme v roce 2017 žádné zálohy. V případě překročení tohoto limitu, doplatíme najednou sociální zabezpečení za rok 2017 a začneme platit zálohy. Tyto zálohy jsou minimálně v částce **832 Kč** měsíčně.

Opakem je **maximální vyměřovací základ**, který se na osoby samostatně výdělečně činné samozřejmě také vztahuje. Mluvíme zde o 48násobku průměrné mzdy, avšak pouze u sociálního zabezpečení. V současné době totiž u veřejného zdravotního pojištění není stanovena maximální hranice. V roce 2017 je stanoven maximální vyměřovací základ na částku **1 359 552 Kč**.

Zálohy na sociální pojištění jsou splatné vždy od **1. do 20. dne** následujícího měsíce. Za den platby je považován den, kdy částka dojde na účet okresní správy sociálního pojištění. Záloha u zdravotního pojištění je splatná vždy **do 8. dne** následujícího měsíce a zde se za den platby považuje den, kdy je platba připsána na účet konkrétní zdravotní pojišťovně.

3.3 Porovnání OSVČ a zaměstnance

Mnoho lidí si klade otázku, zda je výhodnější podnikat, či být zaměstnán. Také autorka patří k této skupině osob, proto se rozhodla k praktické komparaci těchto dvou okruhů, a to z pohledu zdanění a sociálních odvodů, ale také z hlediska ekonomických výhod a jistoty.

Asi každý si umí odvodit, že OSVČ je svým pánem, ale zároveň sluhou. Má totiž mnohem méně výhod, jakými je například dovolená, nemocenská, dávka při ošetřování člena rodiny apod. OSVČ navíc nese řadu rizik, kterou za zaměstnance přebírá zaměstnavatel nebo stát. Zaměstnanec je například chráněn zákoníkem práce v těchto problematikách:

- délka pracovní doby,

- úraz/nemoc z povolání,
- dovolená,
- benefity,
- minimální mzda,
- příplatky,
- práce o svátcích,
- cestovní náhrady, apod.

Nyní již ke konkrétnímu příkladu, který nám napoví více. Sazba daně z příjmů fyzických osob je v obou případech 15 %. Přesto je však efektivní zdanění u obou skupin rozdílné. Výpočet čistého příjmu u zaměstnance a živnostníka provedeme pro tři výše hrubého ročního příjmu 250 000 Kč, 350 000 Kč a 450 000 Kč a OSVČ uplatní výdaje 60% výdajem (skutečné výdaje neeviduje žádné). Konkrétní výpočty shrnuje Tab. 3. 5.

Tab. 3.5 – zdanění zaměstnanců a OSVČ v Kč za rok 2017

Kroky	Zaměst. A	OSVČ A	Zaměst. B	OSVČ B	Zaměst. C	OSVČ C
Roční příjem	250 000	250 000	350 000	350 000	450 000	450 000
Základ daně	335 000	100 000	469 000	140 000	603 000	180 000
Roční daň	50 250	15 000	70 350	21 000	90 450	27 000
Sleva na dani	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Daňová povinnost	25 410	0	45 510	0	65 610	2 160
SP	16 250	24 732	22 750	24 732	29 250	26 280
ZP	11 250	22 872	15 750	22 872	20 250	22 872

Náklady mzdy	52 910	47 604	84 010	47 604	115 110	51 312
SP a ZP placené zaměstnavatelem	85 000	-	119 000	-	153 000	-
Čistý příjem	197 090	202 396	265 990	302 396	334 890	398 688
% ČM z HM	79 %	81 %	76 %	86 %	74 %	89 %
Efektivní sazba daně	10,2 %	0 %	13 %	0 %	14,6 %	0,5 %
Efektivní sazba daně vč. SP a ZP	21,2 %	19 %	24 %	13,6 %	25,6 %	11,4 %

Zdroj: vlastní zpracování

Základní rozdíl u zdanění těchto dvou skupin je v tom, že u zaměstnance je daňovým základem superhrubá mzda, tj. hrubá mzda a povinné odvody placené zaměstnavatelem, u OSVČ je jím zisk, který lze snížit o výdaje. Při stejném příjmu je tedy daňový základ velmi odlišný. Výše SP a ZP OSVČ A a B je nižší než minimální zálohy, proto jsme zde dosadili jiné než vypočítané hodnoty. Z výsledků je patrné, že daňové zatížení OSVČ je nižší, opět je ale potřeba zdůraznit skutečnost, že důvodem je rozdílná konstrukce základu daně. Jestliže je hrubý příjem zaměstnance shodný s příjmem OSVČ, potom platí, že s rostoucím příjmem je rozdíl ve zdanění vyšší. Důvodem je rozdílná efektivní sazba daně a jiná metodika i sazby výpočtu sociálního a zdravotního pojištění. Nejvíce jsou si sobě rovny náklady mzdy zaměstnance s hrubým příjmem 250 000 Kč a OSVČ se ziskem 450 000 Kč.

Z výše uvedeného vyplývá, že je daňová povinnost zaměstnanců vyšší než u OSVČ, přesto se v případě volby vyplatí být raději zaměstnán než podnikat a to především u nižších příjmů. Jak již bylo zmíněno, zaměstnanci mají mnoho výhod a jistot, které se na OSVČ nevztahují. Navíc díky nižším odvodům na sociální pojištění, z důvodu chybějících odvodů zaměstnavatele, mají OSVČ:

- nižší podporu v nezaměstnanosti,
- nižší důchody.

Zohledníme-li tedy druhou stránku mince – kolik která skupina dostane od státu v případě sociální události, zjistíme, že je skupina živnostníků v mnoha ohledech ztratná a vychází hůře než u zaměstnanců.

3.4 Silniční daň

Silniční daň se vztahuje na silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla používaná k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti. Cílem této daně je vytvořit finanční prostředky na údržbu, opravy, rekonstrukce a výstavbu silnic. Finance jsou soustřeďovány ve Státním fondu dopravní infrastruktury. Silniční daň vychází ze zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Tento zákon upravuje předmět daně, osvobození, poplatníky, základ daně, sazby, zálohy, zdaňovací období apod.

Poplatníkem této daně je obecně:

- FO nebo PO, která je v technickém stavu zapsána jako provozovatel vozidla,
- zaměstnavatel vyplácející zaměstnanci cestovní náhrady za použití vlastního vozidla,
- organizační složka osoby se sídlem nebo trvalým pobytem v zahraničí.

Pokud je u téhož vozidla více poplatníků, platí tuto daň společně a nerozdílně.

Podle zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční jsou **předmětem daně** silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla používaná k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti registrovaná na území České republiky. Vozidla s povolenou hmotností nad 3,5 t, určená k přepravě nákladu, jsou předmětem daně i v tom případě, neslouží-li k podnikání. Předmětem daně naopak nejsou například zemědělské a lesnické traktory a jejich přípojná vozidla a pojízdné pracovní stroje. Obecně lze tedy říct, že je jedná o vozidla, která nejsou určena k pohybu po silnici a mají pracovní funkci.

Zákon o dani silniční definuje základ daně takto: „*Základ daně je vyjádřen ve fyzických jednotkách, které se liší podle druhů vozidel, a to:*

- *u osobních automobilů (silniční motorová vozidla určená pro dopravu maximálně devíti osob včetně řidiče a s celkovou hmotností maximálně 3,5 t) **zdvihový objem válce v motoru v cm³**,*

- *u ostatních vozidel největší povolená **hmotnost v tunách a počet náprav**,*
- *u návěsů součet největších povolených zatížení náprav v tunách a počet náprav.“*

Tyto potřebné údaje dohledá poplatník v technickém dokladu vozidla.

Sazby daně jsou pevné a diferencované podle druhu vozidla. Jsou stanoveny v roční výši a pohybují se v rozmezí od **1 200 Kč do 4 200 Kč u osobních automobilů** a **od 1 800 Kč do 39 300 Kč** podle hmotnosti a počtu náprav **u ostatních vozidel**. Přesnou výši sazeb upravuje výše zmíněný zákon. Ne vždy se však použije základní sazba z toho zákona. Existují totiž tzv. snížené sazby daně, které závisí na stáří vozidla a druhu činnosti. Tím je myšleno, že se základní sazba daně snižuje o **25 %** u vozidel určených pro činnost výrobní povahy v rostlinné výrobě, pokud poplatník provozuje zemědělskou výrobu. U novějších vozidel se pak sazba daně snižuje takto:

- o 48 % po dobu 36 měsíců od data první registrace vozidla,
- o 40 % po dobu dalších 36 měsíců,
- o 25 % po dobu následujících 36 měsíců.

Z ekologických důvodů lze naopak daň také zvýšit, a to u vozidel, které jsou registrovány před 31. 12. 1989, o **25 %**.

V případě, že je poplatníkem zaměstnavatel, který hradí svému zaměstnanci pracovní cesty v soukromém vozidle, má na výběr ze dvou variant, a to:

- uplatní $\frac{1}{12}$ roční sazby za každý započatý měsíc, bez ohledu na délku trvání,
- uplatní sazbu 25 Kč za každý den, kdy zaměstnanec použil osobní vozidlo pro služební účely, pokud je to výhodnější.

Daňová povinnost vzniká poplatníkovi v kalendářním měsíci, kdy je vozidlo poprvé použito pro podnikání a naopak zaniká v kalendářním měsíci, ve kterém je využívání vozidla pro podnikání ukončeno nebo přerušeno, popřípadě při změně v osobě poplatníka.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. **Daňové přiznání** podá poplatník do 31. ledna následujícího roku po uplynutí zdaňovacího období, za které je daň vyměřena a placena. Daň je hrazena zálohově v průběhu zdaňovacího období. Jedná se o **4 zálohy do 15. 4, do 15. 7, do 15. 10. a 15. 12.** běžného zdaňovacího období. Zálohy se počítají jako $\frac{1}{12}$ daňové sazby za každý měsíc trvání.²⁸

3.5 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je teoreticky i aplikačně složitou a mnohotvárnou daň. Tato daň je povinná ve státech Evropské unie a v poslední době prošla velkou harmonizací, především z hlediska předmětu daně a jejich rozdělení mezi členské země, harmonizovány jsou také sazby daně. DPH se řídí zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Tato daň je jedním z nejdůležitějších příjmů státního rozpočtu. Jedná se o daň nepřímou, kterou platí zejména koneční spotřebitelé či podnikatelské subjekty nemající nárok na odpočet daně. Základní myšlenka je jednoduchá. Daň z přidané hodnoty je vybírána na každém stupni výroby, avšak ne z celého obrátu, ale pouze z toho, co bylo k hodnotě statku přidáno. Dani podléhá pouze tzv. **přidaná hodnota**. Přidanou hodnotu nejčastěji bývá zisková přírážka a náklady na pracovní sílu. Jelikož je aplikace velmi složitá, v praxi probíhá výběr daně následovně. Každý daňový subjekt zdaní veškerou svou produkci (nakupuje s daní) a může stát zažádat o snížení (vrácení) daně, kterou zaplatil v cenách nákupů pro svou produkci.

Předmětem daně z přidané hodnoty je:

- dodání zboží v tuzemsku
- poskytnutí služby v tuzemsku
- pořízení zboží z EU
- dovoz zboží z třetích zemí
- pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu

Zdanitelné plnění je plnění, které:

- je předmětem daně a
- není osvobozené od daně.

²⁸ Zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční

Základní pojmy

- **Daň na výstupu** – je daň uplatněná za zdanitelné plnění nebo z přijaté úplaty k tomuto plnění
- **Nadměrný odpočet** – odpovídá rozdílu mezi daní na výstupu a odpočtem daně za zdaňovací období, přičemž daň na výstupu je nižší než odpočet daně.
- **Zboží** – jedná se o hmotné věci s výjimkou peněz a cenných papírů, živá zvířata, právo stavby, lidská těla a části lidského těla, elektřina, plyn, voda, teplo a chlad
- **Dodání zboží** – převod práva nakládat se zbožím jako vlastník, nejčastěji bývá za úplatu
- **Služby** – definice není ukotvena v zákoně o DPH, za poskytnutí služby se ale považuje ekonomická činnost, která není dodáním zboží
- **Plnění** – dodání zboží a poskytnutí služeb se souhrnně označuje pojmem plnění. Existují 3 podmínky, které musí plnění splňovat, aby se jednalo o předmět daně:
 - bylo uskutečněno **osobou povinnou k dani**,
 - v rámci **ekonomické činnosti**,
 - místem plnění je tuzemsko.
- **Osoba povinná k dani** – každá osoba vykonávající ekonomickou činnost, ať už ji vykonává v tuzemsku nebo zahraničí. Ne každá osoba povinná k dani ve finále musí daň odvádět. Firmy s nízkým obratem a malým nebo žádným kontaktem s jinými zeměmi Evropské unie jsou osvobozeny od povinnosti uplatňovat daň na výstupu.
- **Ekonomická činnost** – soustavná činnost vykonávaná osobou povinnou k dani, jedná se například o podnikání, nezávislé činnosti, nájmy, poskytnutí licence apod.
- **Zdanitelná plnění** – taková plnění, u kterých plátcům vzniká povinnost přiznat a odvést daň na výstupu
- **Osvobozená plnění** – zde záleží na tom, zda má plátce při jejich uskutečnění nárok na odpočet daně či nikoliv. **Osvobozená plnění bez nároku na odpočet daně** jsou většinou vůči tuzemským osobám a jde o konečný stav. Jedná se například o poštovní služby, finanční činnost, pojišťovací činnost, okruh služeb při výchově a vzdělání, vymezené zdravotní služby aj.

Osvobozená plnění s nárokem na odpočet daně jsou poskytována převážně osobám ze zahraniční a to v rámci Evropské unie i třetích zemí.

- **Osoba registrovaná k dani** – osoba, které bylo přiděleno daňové identifikační číslo. Jedná se o plátce a identifikované osoby.
- **Plátce daně** – osoba povinná k dani, registrovaná k dani v ČR, má povinnost odvádět daň ze všech zdanitelných plnění a navíc má i nárok na odpočet daně.
- **Identifikovaná osoba** - je plátcem DPH jen pro přeshraniční plnění, v České republice tedy zůstává neplátcem, protože nepřekročili limit pro plnou registraci. Nemá také nárok na odpočet zaplacené DPH. Pokud jsme již plátcem DPH, nemůžeme se stát i identifikovanou osobou. Identifikovaná osoba se z nás stává například z těchto důvodů:
 - z jiného státu EU jsme pořídili zboží za 326 000 Kč za kalendářní rok,
 - přijali jsme službu od podnikatele ze zahraničí, který nemá v ČR sídlo ani provozovnu, aj.
- **Registrační limit** – stanoven na 1 000 000 Kč obratu za 12 posledních kalendářních měsíců. Osoby, které překročili tento limit, jsou povinny registrovat se do 15 dnů po skončení měsíce, ve kterém k překročení obratu došlo. Plátcí DPH se stanou od prvního dne druhého měsíce po měsíci, v němž tento registrační limit překročili.
- **Obrat** – souhrn úplat za uskutečněná zdanitelná plnění a osvobozená plnění s nárokem na odpočet. Do tohoto obratu se většinou nezahrnují osvobozená plnění bez nároku na odpočet daně a výnosy z dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, který se odepisuje a pozemků.
- **Přenesená daňová povinnost** – neboli reverse charge, používá se v případech, kde hrozí vysoké riziko daňových úniků. Princip funguje takto: Příjemce plnění uplatní vlastní daň na výstupu a při splnění podmínek má současně nárok na odpočet daně ve stejné výši, zatímco poskytovatel plnění dodá zboží nebo službu bez daně. Poté nemůže nastat situace, že příjemce uplatní nárok na odpočet, aniž by přiznal a odvedl daň.

Základ daně

Zákon o DPH definuje základ daně takto: „*Základem daně je vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátce za uskutečněné zdanitelné plnění od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby, bez daně za toto zdanitelné plnění. Základ daně zahrnuje i:*

- *spotřební daň a daň z energií,*
- *datace k ceně,*
- *vedlejší související výdaje (balné, přeprava, pojištění zásilky) poskytované spolu se zbožím, příp. službou,*
- *materiál poskytnutý v ceně služby.“*

Základ daně se naopak snižuje o slevu na dani poskytnutého při dodání.

Sazba daně

V současné době platí tři sazby DPH, a to **základní 21%, první snížená 15% a druhá snížená 10 %**. Základní sazba se uplatňuje na naprostou většinu zboží a služeb, první snížená například na teplo a chlad, zboží v příloze 3 zákona o DPH (potravin, nealkoholické nápoje, rostliny, knihy, zdravotnické prostředky, apod.) a služby uvedené v příloze 2 o DPH (služby fitcenter, posiloven, ubytovací služby). Od prosince 2016 se z 21% na 15% DPH snížila i sazba na stravovací služby a podávání nápojů mimo alkohol v restauracích, cateringových společnostech atd. Druhá snížená sazba platí od roku 2015 a uplatňuje se na položky uvedené v příloze 3a (kojenecká výživa, potraviny pro malé děti, mlýnské výrobky, léky, očkovací látky aj.) U dovoz zboží, u něhož je jednotná celní sazba a které patří do různých podpoložek Harmonizovaného systému, se uplatní základní sazba 21 %, pokud alespoň jeden druh zboží podléhá této sazbě.

Stanovení daně

Při výpočtu se vychází z toho, že základem daně je cena bez DPH. Často se ale můžeme setkat se situací, že se vychází z úplaty, která již daň obsahuje. Podle těchto dvou situací se výpočet provádí buďto metodou „zdola“ nebo „shora“. Zdola je klasický případ, kdy známe částku bez DPH a spočte se z této částky 21, 15 nebo 10 %. Shora se DPH počítá tehdy, když známe jen celkovou cenu včetně DPH. Pro výpočet se používá koeficient, který se spočítá pomocí (3.1) následovně:

$$\frac{\text{sazba DPH}}{100+\text{sazba DPH}}$$

(3.1)

a výsledek zaokrouhlíme na 4 desetinná místa. Poté tímto koeficientem vynásobíme cenu celkem a zjistíme hodnotu DPH.

Pro pozdější výpočty je dále zapotřebí definovat pojmy dodání zboží s instalací nebo montáží v tuzemsku a pořízení zboží z jiného členského státu.

Dodání zboží s instalací nebo montáží

V případě dodání zboží s instalací nebo montáží tuzemským plátcem DPH na území ČR je místo plnění v ČR bez ohledu na osobu, které je zboží dodáno. Tuzemský dodavatel uplatní na dodávku zboží české DPH bez ohledu na to, zda je zboží dodáváno tuzemskému plátcí, neplátcí, zahraniční osobě nebo osobě registrované k DPH v jiném členském státě. Plátce uplatní tedy pouze daň na výstupu ve výši 21 (pro plátce DPH) nebo 15 % (pro neplátce).

Pořízení zboží z jiného členského státu

Za pořízení zboží z jiného členského státu se pro účely DPH považuje pouze pořízení zboží od osoby registrované k DPH v jiném členském státě. Plátce (příjemce) je povinen přiznat daň na výstupu při pořízení zboží a zároveň vzniká pořizovateli ve stejné výši i nárok na odpočet daně na vstupu. V rámci intrakomunitárních dodávek dochází k uplatňování tzv. systému reverse charge.

Zdaňovací období a daňové přiznání

Za zdaňovací období se stanoví daň a to jako rozdíl mezi souhrnem daně na výstupu ze zdanitelných plnění a nárokem na dopočet daně. Zdaňovací období může být měsíční či čtvrtletní. Noví plátcí daně mají vždy měsíční zdaňovací období. Druhým kritériem je obrat za předešlý rok nad nebo pod 10 milionu Kč.

Daňové přiznání podává plátce za zdaňovací období vždy do 25. dne následujícího kalendářního měsíce.

Povinnost daň přiznat má plátce daně vždy ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí platby, pokud tento den nastal dříve.

4 Praktická aplikace a vyhodnocení u konkrétní OSVČ

Pro praktickou část diplomové práce zvolila autorka konkrétní OSVČ z rodinného kruhu, zabývající se montáží plastových oken, dveří, žaluzií a sítí proti hmyzu. Okna a dveře jsou vyráběna v Polsku, zatímco u žaluzií a sítí se jedná o český výrobek. Pan Petr Drastík vždy dojde k zákazníkům domů, sám vyměří a vytvoří objednávku, kterou zašle do zahraničí a po uplynutí několika týdnů společně se zedníkem, zaměstnaným na dohodu o pracovní činnosti, provedou demontáž starých oken, montáž nových oken, popřípadě jiného výrobku a zednickou práci. Pan Petr Drastík vede daňovou evidenci, je plátcem daně z příjmů fyzických osob, silniční daně a DPH. Všechny tyto kroky budou podrobně rozvedeny v rámci této čtvrté kapitoly za celé období roku 2015.

4.1 Základní informace o firmě

Obchodní firma:	Petr Drastík Interiéry Adriana
Sídlo firmy:	Nádražní 111, Štítina, 747 91
IČO:	67715583
DIČ:	CZ7303105414
Typ subjektu:	Fyzická osoba
Právní forma:	Fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku
Počet živností:	2
Živnost č. 1	Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona
Obory činnosti:	Zprostředkování obchodu a služeb Velkoobchod a maloobchod
Druh živnosti:	Ohlašovací volná
Vznik oprávnění:	18. 5. 1998

Živnost č. 2. Zednictví
Druh živnosti: ohlašovací řemeslná
Vznik oprávnění: 17. 5. 2006

4.2 Stanovení záloh pro rok 2015

Zálohy stanovuje poplatník z dílčího základu daně ze samostatné činnosti podle § 7 z předchozího období, tedy v našem případě rok 2014. Z daňového přiznání tohoto roku byla zjištěna částka **173 908 Kč**, která bude výchozí pro výpočty záloh daně z příjmů FO, zdravotního pojištění a sociálního pojištění.

- **Záloha na daň z příjmů FO** vyšla v tomto případě nulová, jelikož si poplatník uplatnil ztrátu z minulých let do výše svého dílčího základu daně, tedy 173 908 Kč.

- **Zálohy na zdravotní pojištění:**

Zisk:	173 908 Kč
Vyměřovací základ:	$173\,908 \cdot 0,5 = 86\,954 \text{ Kč}$
$\frac{1}{12}$ zálohy zaokr. nahoru:	$(86\,954 \cdot 0,135) / 12 = 979 \text{ Kč}$
Minimální výše záloh:	$979 < 1797$
Skutečná výše zálohy:	1 797 Kč

Tato výše zálohy je připsána konkrétní zdravotní pojišťovně vždy 8. den následujícího měsíce. Přesně vyplněný formulář pro ČPZP obsahuje Příloha č. 4.

- **Zálohy na sociální pojištění:**

Zisk:	173 908 Kč
Vyměřovací základ:	$173\,908 \cdot 0,5 = 86\,954 \text{ Kč}$
$\frac{1}{12}$ zálohy zaokr. nahoru:	$(86\,954 \cdot 0,292) / 12 = 2\,116 \text{ Kč}$
Minimální výše záloh:	$2\,116 > 1\,943$
Skutečná výše zálohy:	2 116 Kč

Tato výše zálohy je připsána České správě sociálního zabezpečení vždy 1. – 20. den následujícího měsíce. Přesně vyplněný formulář pro ČSSZ obsahuje Příloha č. 5. Vzniklý nedoplatek ve výši 2 611 Kč je poplatník povinen uhradit do 8. dnů po podání Přehledu.

4.3 Silniční daň

Pan Petr Drastík vlastní osobní automobil a vozík a v průběhu roku 2015 byli plně využívány pro podnikatelskou činnost živnostníka.

Základní informace o dopravních prostředcích potřebných pro stanovení daně podle zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční:

- osobní automobil:

Registrační značka:	4T8 1456
Druh vozidla:	osobní
Zdvihový objem:	2 198 cm ³
Datum první registrace v ČR:	11/2006

- vozík

Registrační značka:	4T3 6797
Druh vozidla:	přípojný
Počet náprav:	1
Povolená hmotnost:	1,2 t

Výpočet daňové povinnosti

- osobní automobil:

Roční sazba daně:	3 600 Kč
Měsíční sazba daně:	300 Kč
Snížení o 48 %:	11/2006 – 10/2009
Snížení o 40 %:	11/2009 – 10/2012
Snížení o 25 %:	11/2012 – 10/2015

Uplatnění slevy 25 % v období 1 – 10/2015: $10 \cdot 300 = 3\,000$

$$3\,000 \cdot 0,25 = 750$$

$$3\,000 - 750 = \mathbf{2\,250\,Kč}$$

Zbylé měsíce bez slevy:

$$2 \cdot 300 = \mathbf{600\,Kč}$$

Celkem:

$$\mathbf{2\,250 + 600 = 2\,850\,Kč}$$

- vozík:

Roční sazba daně: **2 700 Kč**

Celková výše daně silniční: **2 850 + 2 700 = 5 550 Kč**

Na zálohách zapláceno: **4 950 Kč**

Zbývá doplatit: **600 Kč**

Zálohy byly placeny 4 krát ročně a to do 15. 4. 2015, 15. 7. 2015, 15. 10. 2015 a 15. 12. 2015. Termín pro podání daňového přiznání je 31. 1. za předešlý rok. Formulář vyplněného daňového přiznání obsahuje Příloha č. 6.

4.4 Vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti

Pan Petr Drastík zaměstnával v průběhu tohoto roku jednoho zaměstnance. Jedná se o zedníka, který podepsal formulář Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Zaměstnanec je poživatel důchodu. Jelikož se jedná o DPP, kde je příjem nižší než 10 tisíc korun, zdravotní a sociální pojištění se zde nehradí. Rekapitulaci mezd za rok 2015 podrobně rozepisuje Tab. 4. 1.

Tab. 4. 1 – Rekapitulace mezd roku 2015

Měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	celkem
Odprac. hod. v měsíci			20	20	25	25	15	25	30	30	25	20	235 hod
Hodinová mzda v Kč			80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	-
Hrubá mzda			1 600	1 600	2 000	2 000	1 200	2 000	2 400	2 400	2 000	1 600	18 800 Kč
Sleva na poplatníka	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	24 840 Kč
Základ daně			1 600	1 600	2 000	2 000	1 200	2 000	2 400	2 400	2 000	1 600	18 800 Kč
Záloha na daň			240	240	300	300	180	300	360	360	300	240	2 820 Kč
Sleva na dani			240	240	300	300	180	300	360	360	300	240	2 820 Kč
Čistá mzda			1 600	1 600	2 000	2 000	1 200	2 000	2 400	2 400	2 000	1 600	18 800 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud měl podnikatel v průběhu roku zaměstnance, je potřeba vyplnit formulář Vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti a odevzdat jej finančnímu úřadu

v papírové podobě do konce února, elektronicky stačí do 20. března. K vyúčtování je povinná příloha, zachycující počet zaměstnanců v jednotlivých měsících roku. Vyúčtování podáme, i když je nulové, což je případ tohoto živnostníka. Vyplněné formuláře obsahuje Příloha č. 7.

4.5 Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele

Zaměstnává-li zaměstnavatel alespoň jednoho zaměstnance, je ze zákona povinen platit pojištění, ze kterého bude uhrazena zaměstnanci škoda na zdraví a škoda vzniklá v souvislosti s pracovním úrazem a nemocí z povolání. Toto pojištění kryje nároky zaměstnanců ze škod vzniklých při plnění pracovních úkolů, a to i při pracovních cestách bez místního omezení. Zákonné pojištění se vztahuje na zaměstnance v pracovním poměru na základě: pracovních smluv, dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti. V případě zaměstnání pouze na DPP, kdy není překročena částka 10 000 Kč, hradí zaměstnavatel minimální pojistné ve čtvrtletních intervalech ve výši 100 Kč.

Pan Drastík tedy uhradil za svého jediného zaměstnance na DPP v průběhu roku 2015, 4 splátky pojistného, dohromady 400 Kč.

4.6 Daň z přidané hodnoty

Pan Petr Drastík hradí výši DPH čtvrtletně. Jak již bylo zmíněno, nakupuje okna a parapety v jiném členském státě – Polsku a poté montuje domácnostem nebo podnikatelům v České republice. Za jednotlivá čtvrtletí podává daňová přiznání, která budou v této podkapitole podrobněji vysvětlena.

Částky z prvního čtvrtletí zobrazuje Tab. 4.2.

Tab. 4.2 - 1. čtvrtletí roku 2015 (zaokr. na Kč nahoru)

Č. řádku v DP	Činnost	Částka bez daně	21 % DPH	15 % DPH
02	Dodání zboží nebo poskytnutí služby v tuzemsku	70 324	-	8 873
03	Pořízení zboží z jiného členského státu	37 618	7 900	-
40	Odpočet z přijatých	45 304	9 514	-

	zdanitelných plnění od plátců			
43	Odpočet ze zdanitelných plnění na řádku 03	37 618	7 900	-

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného vyplývá, že:

- daň na výstupu: 18 449 Kč
- odpočet daně: 17 414 Kč
- **vlastní daň:** 1 035 Kč

Vlastní daň ve výši 1 035 Kč je nutno přiznat v daňovém přiznání a uhradit do 25. 4. 2015. Vyplněné daňové přiznání za 1. čtvrtletí roku 2015 zobrazuje Příloha č. 8.

Částky z druhého čtvrtletí demonstruje Tab. 4.2.

Tab. 4.2 - 2. čtvrtletí roku 2015 (zaokr. na Kč nahoru)

Č. řádku v DP	Činnost	Částka bez daně	Hodnota	21 % DPH	15 % DPH
01	Dodání zboží nebo poskytnutí služby v tuzemsku	6 666	-	1 400	-
02	Dodání zboží nebo poskytnutí služby v tuzemsku	202 933	-	-	30 440
03	Pořízení zboží z jiného členského státu	126 159	-	26 493	-
25	Režim přenesení daňové povinnosti	-	50 000	-	-
40	Odpočet daně z přijatých zdanitelných plnění od plátců	60 833	-	12 755	-
41	Odpočet daně z přijatých	427	-	-	64

	zdanitelných plnění od plátců				
43	Odpočet ze zdanitelných plnění na řádku 03	126 159	-	26 493	-

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného vyplývá, že:

- daň na výstupu: 58 333 Kč
- odpočet daně: 39 332 Kč
- **vlastní daň:** 19 001 Kč

Vlastní daň ve výši 19 001 Kč je nutno přiznat v daňovém přiznání a uhradit do 25. 7. 2015. Vyplněné daňové přiznání za 2. čtvrtletí roku 2015 zobrazuje Příloha č. 9.

Částky z třetího čtvrtletí zobrazuje Tab. 4.3.

Tab. 4.3 - 3. čtvrtletí roku 2015 (zaokr. na Kč nahoru)

Č. řádku v DP	Činnost	Částka bez daně	Hodnota	21 % DPH	15 % DPH
02	Dodání zboží nebo poskytnutí služby v tuzemsku	168 197	-	-	25 230
03	Pořízení zboží z jiného členského státu	172 642	-	36 255	-
25	Režim přenesení daňové povinnosti	-	107 900	-	-
40	Odpočet daně z přijatých zdanitelných plnění od plátců	142 062	-	29 833	-
43	Odpočet ze zdanitelných plnění na řádku 03	172 642	-	36 225	-

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného vyplívá, že:

- daň na výstupu: 61 485 Kč
- odpočet daně: 66 088 Kč
- **Nadměrný odpočet: 4 603 Kč**

Nadměrný odpočet ve výši 4 603 Kč je nutno přiznat v daňovém přiznání do 25. 10. 2015. a tato částka bude vrácena Finančním úřadem automaticky bez výzvy podnikatele do 30 dnů po jeho vyměření. Vyplněné daňové přiznání za 3. čtvrtletí roku 2015 zobrazuje Příloha č. 10.

Částky ze čtvrtého čtvrtletí demonstruje Tab. 4.4.

Tab. 4.4 - 4. čtvrtletí roku 2015 (zaokr. na Kč nahoru)

Č. řádku v DP	Činnost	Částka bez daně	Hodnota	21 % DPH	15 % DPH
01	Dodání zboží nebo poskytnutí služby v tuzemsku	14 518	-	3 049	-
02	Dodání zboží nebo poskytnutí služby v tuzemsku	162 193	-	-	24 329
03	Pořízení zboží z jiného členského státu	184 227	-	38 688	-
25	Režim přenesení daňové povinnosti	-	91 373	-	-
40	Odpočet daně z přijatých zdanitelných plnění od plátců	52 542	-	11 034	-
43	Odpočet ze zdanitelných plnění na řádku 03	184 227	-	38 688	-

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného vyplívá, že:

- daň na výstupu: 66 066 Kč
- odpočet daně: 49 722 Kč
- **vlastní daň: 16 344 Kč**

Vlastní daň ve výši 16 344 Kč je nutno přiznat v daňovém přiznání a uhradit do 25. 1. 2016. Vyplněné daňové přiznání za 4. čtvrtletí roku 2015 zobrazuje Příloha č. 11.

Pan Drastík odvedl v průběhu roku 2015 DPH v celkové výši 36 380 Kč a částka 4 603 Kč mu byla vrácena v rámci nadměrného odpočtu.

4.7 Daň z příjmů fyzických osob za rok 2015

- Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)
 - Příjmy: 1 037 408 Kč
 - Výdaje: 864 354 Kč
 - Rozdíl: 173 054 Kč
 - Odpis automobilu: 14 463 Kč
 - **Dílčí základ daně: 158 591 Kč**
- Příjmy z nájmu (§ 9)
 - Příjmy: 44 400 Kč
 - Výdaje % z příjmů: 13 320 Kč
 - **Dílčí základ daně: 31 080 Kč**
- Uplatnění ztráty
 - Zdaňovací období kdy ztráta vznikla: 2013
 - Celková výše ztráty: 350 323 Kč
 - Část již odečtené ztráty: 226 223 Kč
 - **Část ztráty odečtené v tomto období: 19 845 Kč**
 - Část ztráty do následujících období: 104 225 Kč
- Nezdánitelné části základu daně a odčitatelné položky
 - **úroky z úvěrů: 4 155 Kč**

Výpočet daňové povinnosti

Dílčí základ daně podle § 7: 158 591 Kč

Dílčí základ daně podle § 9:	31 080 Kč
Uplatňovaná výše ztráty:	19 845 Kč
Odečet úroků:	4 155 Kč
Základ daně:	165 671 Kč
Základ daně zaokr.	165 600 Kč
Daň	24 840 Kč
Základní sleva na poplatníka:	24 840 Kč
Daň po slevě	0 Kč

Výše ztráty byla určena tak, aby konečná daňová povinnost vyšla nulová. Vyplněné daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2015 zobrazuje Příloha č. 11.

4.8 Výpočet odpisu pro rok 2015

Na kartách dlouhodobého majetku eviduje poplatník pouze osobní automobil, který spadá do 2 odpisové skupiny. Odepisuje se tedy 5 let a to rovnoměrně.

Zvýšená vstupní cena: 65 000

$$\text{Výpočet odpisu: } \frac{65\,000 \cdot 22,25\%}{100} = 14\,463 \text{ Kč}$$

Tento výpočet byl použit při snížení dílčího základu daně ze samostatné činnosti. Zůstatková cena dlouhodobého majetku je 57 850 Kč – tato částka je shodná s údajem v Příloze č. 1 k přiznání k dani z příjmů fyzických osob na straně 2. Viz Příloha 12.

4.9 Drobný majetek

Pan Petr Drastík má stanovou dolní hranici při evidování drobného majetku na 1 000 Kč a horní na 40 000 Kč. Vše nad hodnotu 40 000 Kč evidujeme na kartách dlouhodobého hmotného majetku, což je v našem případě pouze osobní automobil,

který odepisujeme. Zákon přímo nevyžaduje evidenci drobného majetku, toto rozhodnutí je čistě na podnikateli. Seznam drobného majetku demonstruje Tab. 4.5.

Tab. 4.5 – Evidence drobného majetku

Číslo	Název	Cena v Kč	Datum pořízení
001	Kancelářský nábytek	23 064,00	24. 10. 2006
002	Nábytek do prodejny	20 816,50	25. 10. 2006
003	Odsavač prachu	9572,30	16. 11. 2006
004	Nákladní přívěs	35 320,00	21. 12. 2006
005	Mobilní telefon Nokia	18 321,01	28. 12. 2007
006	Lasarová vodováha	7554,60	07. 01. 2008
007	Kombi kladivo	5041,22	04. 03. 2009
008	Notebook HP Compaq	10 308,00	04. 06. 2010
009	Motorová pila Hecht	3 158,33	05. 10. 2011
010	Kancelářské křeslo	1 583,27	16. 04. 2012
011	Kancelářský nábytek	31 272,00	11. 06. 2012
012	Mobilní telefon Samsung	3 980,83	30. 09. 2012
013	Průmyslový vysavač	5 114,88	18. 06. 2013
014	Stolní počítač Dell	7 513,00	26. 06. 2013
015	Tiskárna Samsung	6 612,00	08. 07. 2013
Celkem		189 231,94	

Zdroj: vlastní zpracování

4.10 Zásoby ke konci roku 2015

K 31. 12. 2015 eviduje pan Drastík tento stav zásob:

- zakázka č. 64 - OKNA – 4 955 PLN
- PARAPETY – 180 PLN
- zakázka č. 87 – OKNA – 3 063 PLN

Zásoby jsou přepočteny na české koruny kurzem ke dni nákupu z Polska, tj. 1 PLN = 6,467 Kč u zakázky č. 64 a kurzem 1 PLN = 6,346 Kč u zakázky č. 87.

$$4\,955\text{ PLN} + 180\text{ PLN} = 5\,135\text{ PLN} \cdot 6,467 = 33\,208\text{ Kč}$$

$$3\,063\text{ PLN} \cdot 6,346 = 19\,438\text{ CZ}$$

$$33\,208 + 19\,438 = \mathbf{52\,646\text{ Kč}}$$

Tato částka se zaznamenává v daňovém přiznání k dani z příjmů fyzických osob na straně 2 Přílohy číslo 1 – viz Příloha 11.

4.11 Vedení daňové evidence

Následující podkapitola je zaměřena na příjmy a výdaje, majetek a dluhy poplatníka, tedy složky, které musí podnikatel pro potřeby daňové evidence vést. Z důvodu velkého množství informací je zde daňová evidence vedena v kalendářních měsících, nikoliv v kalendářních dnech. Peněžní transakce demonstrují a rozepisují Tab. 4.6 – Tab. 4.12.

Tab. 4.6 – Daňová evidence roku 2015 v Kč

Měsíc	Hotovost a ceniny	Bankovní účet	Platby s vlivem na zisk	Platby bez vlivu na zisk
Počáteční stav	85 199	101 607,80		
Leden	278 445	1 214,00	120 798,78	- 27 946,48
Únor	317 852	11 507,10	170 091,50	- 27 539,20
Březen	349 221	9 107,13	213 607,44	- 42 086,11
Duben	323 595	25 617,28	211 470,07	- 49 064,59
Květen	267 525	8 388,34	163 352,96	- 74 246,42
Červen	417 813	4 526,28	306 355,05	- 70 822,47
Července	187 533	157 466,07	266 596,91	- 108 404,64
Srpen	121 904	134 935,00	204 407,68	- 134 375,48
Září	234 329	50 728,56	241 463,05	- 143 212,29
Říjen	206 693	76 684,67	240 238,62	- 143 667,75
Listopad	138 655	102 701,22	204 692,24	- 150 142,82
Prosinec	89 419	95 949,01	173 054,65	- 174 493,44

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.7 – Příjmy a výdaje v hotovosti v Kč

Peníze v hotovosti	
Převod z minulého období	85 199
Příjem	1 046 926
Výdaj	1 042 706
Hotovost celkem	89 419

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.8 – Příjmy a výdaje peněz na bankovním účtu v Kč

Peníze na bankovním účtu	
Převod z minulého období	101 607,80
Příjem	605 297,85
Výdaj	610 956,64
Banka celkem	95 949,01

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.9 – Určení základu daně v Kč

Platby s vlivem na zisk	
Příjem	1 037 408,45
Výdaj	864 353,80
Základ daně	173 054,65

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.10 – Příjmy zahrnované do základu daně v Kč

Příjmy zahrnované do základu daně	
Prodej výrobků a služeb	1 035 660,50
Ostatní příjmy	1 747,95

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.11 – Výdaje na zajištění příjmů v Kč

Výdaje na zajištění příjmů	
Nákup materiálu	719 454,50
Mzdy zaměstnanců	18 800
Provozní režie	126 099,30

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.12 – Příjmy a výdaje bez vlivu na zisk v Kč

Ostatní platby bez vlivu na zisk	
Příjmy zdaněné u zdroje	4,90
Příjem DPH	130 893,50
Peněžní vklad vlastníka	2 000
Ostatní příjmy	64 917
Příjmy celkem	197 815,40
Platba DPH	124 846,03
Osobní spotřeba	163 798,81

Ostatní výdaje	83 664
Výdaje celkem	372 308,84
Ostatní platby celkem	- 174 493,44

Zdroj: vlastní zpracování

Dále je evidovaná kniha závazků a kniha pohledávek. V těchto knihách je na první pohled patrné, kdy pohledávka nebo závazek vznikl, jakým dokladem je doložena, druh závazku a pohledávky, částka, firma, splatnost, kdy bylo zapláceno a jakým způsobem. Za celý kalendářní rok 2015 bylo evidováno 124 položek závazků a 97 položek pohledávek. Na konci roku 2015 chybělo uhradit závazky v částce 4 927,50 Kč a pohledávky dosahovaly hodnoty 125 075 Kč. Tyto položky jsou zaznamenávány v daňovém přiznání k dani z příjmů fyzických osob na 2. straně Přílohy č. 1 k daňovému přiznání – viz Příloha č. 11.

Tyto příjmy a výdaje, pohledávky i závazky jsou v daňové evidenci doloženy:

- fakturami vydanými - nejčastěji dodání a montáž oken, žaluzií parapetů apod.
- fakturami přijatými – nákup oken, žaluzií, parapetů, sítí, koncovek apod.
- výpisy z bankovního účtu – za každý kalendářní měsíc, kde je řádně zaznačeno, které položky sloužili pro osobní spotřebu, úhradu zakázky – bylo-li placeno převodem z účtu na účet, úhrada zdravotního a sociálního pojištění apod.
- doklady k pohonným hmotám - nafta
- výpisy za telefonní služby
- daňovými přiznáními – k DPH, zálohy na silniční dani
- příjmovými doklady na materiál – montážní pěny, omítky, štuky, šterk, cement, polystyren, písek, sádku atd.

4.12 Vzájemný zápočet dluhů a pohledávek

Strana A: Petr Drastík

Strana B: Andrzej Twardowski

Dluhy strany A ke straně B v částce 4 572 Kč z 22. 10. 2015

Dluhy strany B ke straně A v částce 4 572 Kč z 02. 11. 2015

Tyto dluhy a pohledávky se vzájemně započítaly, což zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. sice nepovoluje, avšak vyhláška k tomuto zákonu vymezuje výjimky. Není tedy porušen obecný princip zákazu kompenzace vzájemného zúčtování jednotlivých položek. Důležité je vědět, že k započtení je způsobilá pohledávka stejného druhu, pokud se stala splatnou a pokud vzniklo právo plnit svůj vlastní dluh.

4.13 Stanovení záloh pro rok 2016

Zálohy stanovuje poplatník z dílčího základu daně ze samostatné činnosti podle § 7 z předchozího období, tedy v tomto případě rok 2015. Z daňového přiznání tohoto roku byla zjištěna částka **158 591 Kč** (výpočet výše), která bude výchozí pro výpočty záloh daně z příjmů FO, zdravotního pojištění a sociálního pojištění.

- **Záloha na daň z příjmů FO** vyšla v tomto případě nulová, jelikož si poplatník uplatnil ztrátu z minulých let do výše svého dílčího základu daně.
- **Zálohy na zdravotní pojištění:**

Zisk:	158 591 Kč
Vyměřovací základ:	$158\,591 \cdot 0,5 = 79\,296$ Kč
$\frac{1}{12}$ zálohy zaokr. nahoru:	$(79\,296 \cdot 0,135) / 12 = 893$ Kč
Minimální výše záloh:	$893 < 1\,823$
Skutečná výše zálohy:	1 823 Kč

Tato výše zálohy je připsána konkrétní zdravotní pojišťovně vždy 8. den následujícího měsíce.

- **Zálohy na sociální pojištění:**

Zisk:	158 591 Kč
Vyměřovací základ:	$158\,591 \cdot 0,5 = 79\,296$ Kč
$\frac{1}{12}$ zálohy zaokr. nahoru:	$(79\,296 \cdot 0,292) / 12 = 1\,930$ Kč
Minimální výše záloh:	$1\,930 < 1\,972$
Skutečná výše zálohy:	1 972 Kč

Tato výše zálohy je připsána České správě sociálního zabezpečení vždy 1. – 20. den následujícího měsíce.

4.14 Analýza vah kritérií u volby podnikání na živnostenský list

V této podkapitole se autorka rozhodla analyzovat právní, účetní a daňová kritéria, která ovlivňují tohoto podnikatele podnikat pomocí živnostenského oprávnění, místo založení obchodní korporace (s.r.o., a.s., k.s., v.o.s.). Bylo vybráno 10 kritérií, která pomocí **Saatyho metody** stanoví váhy kritérií. Detailněji o Saatyho metodě např. Saaty (1980). Konkrétní kritéria rozepisuje Tab. 4.13

Tab. 4.13 – Kritéria podnikatele

Kritérium	Popis
k ₁	snadnost získat živnostenské oprávnění
k ₂	povinnost základního kapitálu
k ₃	finanční a časová nenáročnost při zahájení podnikání
k ₄	přímé řízení a absolutní kontrola
k ₅	nižší administrativní zátěž při vedení daňové evidence
k ₆	nižší sazba daně z příjmů fyzických osob
k ₇	uplatnění slev na dani
k ₈	menší regulace státem, což znamená minimalizace nákladů a úspory času
k ₉	poloviční vyměřovací základ u zdravotního a sociálního pojištění
k ₁₀	lze danit paušálními výdaji a nesledovat výdaje skutečné

Zdroj: vlastní zpracování

Saatyho metodu stanovení vah kritérií lze rozdělit do dvou kroků. V prvním kroku zjišťujeme preferenční vztahy pomocí dvojic kritérií uspořádaných v tabulce, v jejichž řádcích i sloupcích jsou zapsána kritéria ve stejném pořadí. Jedná se o tzv. metodu párového porovnání. Stěžením Saatyho metody je, že na rozdíl od metody párového porovnání, se kromě směru preference dvojic kritérií určuje také velikost této preference, jež je vyjádřena určitým počtem bodů z bodové stupnice. Tato stupnice se nazývá Deskriptory podle Saatyho a je ilustrována v Tab. 4.14. Druhým krokem je zjištění geometrického průměru a výsledných vah.

Tab. 4.14 - Deskriptory podle Saatyho

Počet bodů	Deskriptor
1	Kritéria jsou stejně významná

3	První kritérium je slabě významnější než druhé
5	První kritérium je dosti významnější než druhé
7	První kritérium je prokazatelně významnější než druhé
9	První kritérium je absolutně významnější než druhé

Zdroj: Olivková (2011)

Hodnoty 2, 4, 6 a 8 lze využít k jemnějšímu rozlišení velikosti preferencí dvojic kritérií. Saatyho matice je syntetická podle diagonály a pokud označíme Saatyho matici S, platí potom:

$$S_{ii} = 1 \quad (4.1)$$

$$S_{ij} = \frac{1}{S_{ji}} \quad (4.2)$$

pro $i, j = 1 \dots n$, kde n je počet kritérií ²⁹

Uplatnění Saatyho metody pro stanovené vah demonstuje Tab. 4.15.

Tab. 4.15 - Zjišťování preferencí dvojic kritérií podnikatele Saatyho metodou

Kritérium	k1	k2	k3	k4	k5	k6	k7	k8	k9	k10	Geometrický průměr	Výsledné váhy
k1	1	1/5	1	1/5	1/7	1/9	1/9	1/5	1/9	1/9	0,210912	0,012468
k2	5	1	7	7	1	1/8	1/7	1	1/5	1/7	0,812252	0,048015
k3	1	1/7	1	1/3	1/5	1/9	1/9	1/7	1/9	1/9	0,214622	0,012687
k4	5	1/7	3	1	1/3	1/9	1/9	1/7	1/9	1/9	0,330507	0,019537
k5	7	1	5	3	1	1/6	1/6	1	1/6	1/5	0,792094	0,046823
k6	9	8	9	9	6	1	4	7	1	4	4,563717	0,269774
k7	9	7	9	9	6	1/4	1	5	1	1	2,872689	0,169813
k8	5	1	7	7	1	1/7	1/5	1	1/7	1/7	0,823171	0,04866
k9	9	5	9	9	6	1	1	7	1	3	3,683043	0,217715
k10	9	7	9	9	5	1/4	1	7	1/3	1	2,613793	0,154509
Suma											16,9168	1

Zdroj: vlastní zpracování na základě konzultace s analyzovanou OSVČ

Geometrický průměr byl spočten pomocí excelovské funkce GEOMEAN a výsledné váhy jako podíl mezi sumou geometrického průměru a výsledkem geometrického průměru daného kritéria. Jedná se o normované váhy, kdy se

²⁹ Olivková (2011)

výsledek rovná 1. Z tabulky je patrné, že pro našeho konkrétního podnikatele je pořadí kritérií následující:

1. nižší sazba daně z příjmů fyzických osob
2. poloviční vyměřovací základ u zdravotního a sociálního pojištění
3. uplatnění slev na dani
4. lze danit paušálními výdaji a nesledovat výdaje skutečné
5. menší regulace státem, což znamená minimalizace nákladů a úspory času
6. není povinnost základního kapitálu
7. nižší administrativní zátěž při vedení daňové evidence
8. přímé řízení a absolutní kontrola
9. finanční a časová nenáročnost při zahájení podnikání
10. snadnost získat živnostenské oprávnění

5 Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat právní, účetní a daňové aspekty živnostenského podnikání a poté provést praktickou aplikaci a vyhodnotit výsledky u konkrétní OSVČ. Teoreticko-metodická část práce představuje práci se zákony a to konkrétně s živnostenským, účetním a řadou daňových (daň z příjmů fyzických osob, silniční daň, DPH). Zjistili jsme také rozdíly mezi podnikáním a zaměstnáním a to jak teoreticky výčtem výhod a nevýhod obou skupin, tak i prakticky na výpočtu daňové povinnosti, kde je vidět nižší daňové zatížení podnikatelů, ale pouze z důvodu rozdílného stanovení základu daně. Aplikačně-ověřovací nabízí praktické příklady konkrétní OSVČ a celý její rok 2015 v podnikání.

Všechny dílčí cíle byly splněny tak, jak byly nadefinovány v úvodu. V práci byly použity metody analýzy, deskripce, komparace a vybraná metoda vícekritériálního hodnocení, z níž jsme se dozvěděli, že tato OSVČ považuje za nejdůležitější kritéria pro volbu podnikání na živnostenský list nižší sazbu daně z příjmů, poloviční vyměřovací základ u výpočtu zdravotního a sociálního pojištění a třetím důvodem je uplatnění slev na dani.

V praktické části jsme si mohli povšimnout, že daňové zatížení této konkrétní OSVČ není nijak výrazné. Důvodem jsou poměrně vysoké skutečné výdaje, průměrný příjem, obchodování se zahraničím a uplatňování ztráty z minulých let do částky daňového zatížení u daně z příjmů fyzických osob. Podnikatel má navíc krom příjmů z podnikání také příjmy z nájmu. Zálohy na zdravotní a sociální pojištění se v obou letech pohybovaly v minimálních částkách, popřípadě mírně nad zákonem určeným minimem. Značným ulehčením pro tohoto podnikatele je například vedení daňové evidence místo účetnictví a čtvrtletní placení DPH namísto měsíčního.

Tato diplomová práce se zaměřuje na aktuální stav problematiky, rozebírá tedy legislativní přepisy platné v současné době. Z důvodu, že se nastavení daňového systému neustále mění, je práce přínosná pouze v omezeném čase. Práce však poskytuje podnikatelům základní přehled o problematice a současně výpočet konkrétních příkladů z běžného podnikatelského života. Proto je poté podnikatel schopen vyhledat změny v příslušných zákonech a výpočty daňových povinností vhodně upravit pro své potřeby. Teoretická část dozajisté pomůže k vysvětlení všech

základních pojmů potřebné pro ty osoby, jež se danou problematikou zabývají. Z těchto důvodů je práce přínosná jak pro současně podnikající OSVČ, tak i osobám, které o výkonu samostatné činnosti zatím zvažují. Jedná se tedy o jakýsi výtah ze všech potřebných zákonů a legislativ pro správně vedení živnostenského podnikání se zapojením daňové evidence.

Diplomová práce se by mohla být rozšířena o komparaci s dalšími účetními obdobími této OSVČ, jelikož podniká již řadu let, avšak podobnosti jsou velmi vysoké a vypovídací hodnota by byla poměrně stejná. Výhodou by však bylo, aplikovat matematicko-statistické metody, u nichž jsou zapotřebí například údaje za 5 nebo 7 let.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

- 1) ČERVINKA, Tomáš. *Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2014*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 176 s. ISBN 978-80-7263-860-4.
- 2) HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence. Teorie a praxe*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 128 s. ISBN 978-80-7552-239-9.
- 3) HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/201*. 8 vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7263-615-0.
- 4) KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2016*. 14 vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 432 s. ISBN 978-80-7554-001-0.
- 5) KOLEKTIV AUTORŮ. *Daňová a sociální optimalizace ve vztahu k nezaměstnanosti v České republice*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. 180 s. ISBN 978-80-248-2938-8.
- 6) KRBEČKOVÁ, Marie a Jindřiška PLESNÍKOVÁ. *Jednoduché účetnictví k 1. 1. 2016*. Olomouc: ANAG, 2016. 240 s. ISBN: 978-80-7554-000-3.
- 7) RYLOVÁ Zuzana, KRŮČEK Zdeněk a Anna BEUTELHAUSEROVÁ. *Daňové zákony 2016 s komentářem změn*. Brno: BizBooks, 2016. 264 s. ISBN 978-80-265-0449-8.
- 8) PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2014*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1120 s. ISBN 978-80-7263-867-3.
- 9) SAATY, L. Thomas. *The Analytic Hierarchy Process: Planning, Priority Setting, Resource Allocation*, Columbus: McGraw-Hill, 1980. ISBN 0-07-054371-2.
- 10) ŠTĚPÁNOVÁ, Silvie. *Zakládáme a provozujeme živnost - podnikání podle živnostenského zákona*. Brno: Computer Press, 2007. 210 s. ISBN 978-80-251-1735-4.
- 11) VANČUROVÁ, Alena a Stanislav KLAZAR. *Sociální a zdravotní pojištění – úvod do problematiky*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2008. 121 s. ISBN 978-80-7357-381-2.
- 12) VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. 392 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

b) Elektronické dokumenty a ostatní

- 13) ČPZP [2016-23-09]. [online]. Dostupné z: <http://www.cpzp.cz/formulare/>
- 14) ČSSZ [2016-23-09]. [online]. Dostupné z: <https://eportal.cssz.cz/web/portal/tiskopisy-osvc-2014>
- 15) Daňáři online [2016-02-08]. [online]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d52176v63901-novela-provade-ci-vyhlas-ky-k-zakonu-o-ucetnictvi-pro-rok-2016/>
- 16) Finanční správa [2016-28-09]. [online]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/cs/danove-tiskopisy/databaze-aktualnich-danovych-tiskopisu.aspx?rok=2015&lang=cs&tiskdruh=TDFU&dan=T_WEB05
- 17) OLIVKOVÁ, Ivana. *Aplikace metod vícekritériálního rozhodování při hodnocení kvality veřejné dopravy*. [2017-02-25]. [online]. Dostupné z http://pernerscontacts.upce.cz/23_2011/Olivkova.pdf
- 18) Portál Pohoda [2016-11-08]. [online]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-souvztaznosti/vzorovy-uctovy-rozvrh-pro-podnikatele/>
- 19) Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, v plném znění.
- 20) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v plném znění.
- 21) Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, v plném znění.
- 22) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v plném znění.
- 23) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v plném znění.

Seznam zkratek

- OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná
- SP – sociální pojištění
- ZP – zdravotní pojištění
- OSSZ – Okresní správa sociálního zajištění
- HM – hrubá mzda
- ČM – čistá mzda
- DPH – daň z přidané hodnoty
- FO – fyzická osoba
- PO – právnická osoba
- EU – Evropská unie
- PLN – polský zlotý

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 20.4.2017

.....
jméno a příjmení studenta